

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 4. april 2019
Sagsnummer: 2019-172

./.
Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013
– *Politisk drøftelse*
KOM(2018)392

side 3

2. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013
– *Politisk drøftelse*
KOM(2018)393

side 27

3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vin-produkter, (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder og (EU) nr. 229/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav
– *Politisk drøftelse*
KOM(2018)394

side 36

4. Markedssituationen for landbrugsvarer
– *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke

side 43

5. Kommissionens meddelelse "En ren planet for alle" – En europæisk strategisk og langsigtet vision for en fremgangsrig, moderne, konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi
– *Udveksling af synspunkter*
KOM(2018)773
side 47

6. Taskforce vedrørende Afrikas Landdistrikter
- *Udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
side 54

7. Rådskonklusioner om Kommissionens evaluering af EU's skovstrategi
- *Sagen forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*
KOM (2018) 811
side 57

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 15. april 2019

1. **Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garanti-fond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013
KOM(2018)392**

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. marts 2019. Æn-dringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 1. juni 2018 fremsat forslag til en ny fælles forordning for den direkte støtte og landdistriktsstøtte samt visse støtteordninger under den nuværende fælles markedsordning. Forordningen sammenskriver og afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 om direkte betalinger og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne samt dele af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning. Medlemsstaterne skal udarbejde strategiske planer for landbrugspolitikken. Planen skal dække både direkte støtte, landdistriktsudvikling og sektorpro-grammer fra markedsordningen. Planen skal indeholde mål for landbrugspolitikken og beskrivelse af de interventioner, der indføres i medlemsstaten for at opfylde målene. Forslaget fastsætter desuden et obligatorisk støtteloft for direkte støtte per modtager per år samt en omfordeling af direkte støtte fra større til mindre og/eller mellemstore bedrifter (omfordelingsbetaling). Endelig vil forsla-get videreføre en direkte indkomststøtte til landbrugsdrift med mulighed for supplerende støtte for klima- og miljøtiltag, standardbeløb til mindre landbrug og supplerende indkomststøtte til unge landmænd. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Baggrund

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af fælles regler for støtte under landbrugspolitikken (strategiske planer) og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 udgør en del af det samlede forslag til reform af den fælles landbrugspolitik for perioden 2021-2027.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på poli-tisk drøftelse.

Formål og indhold

Forslaget sammenskriver og afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 om direkte betalinger og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til ud-

vikling af landdistrikterne samt dele af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning. Der etableres dermed en fælles forordning, som samler medlemsstaternes mulige interventioner og rammerne herfor.

Forslagets overordnede mål er, at den fælles landbrugspolitik skal fremme en bæredygtig udvikling af landbruget, af fødevarerproduktionen samt af landdistrikterne. Dette skal ske gennem tre generelle målsætninger om at fremme og styrke udviklingen af 1) en robust og mangfoldig sektor, 2) miljøbeskyttelse og klimatiltag samt 3) den socioøkonomiske struktur i landdistrikterne. Disse tre målsætninger suppleres af en tværgående målsætning om at modernisere landbruget og landdistrikterne gennem viden, innovation og digitalisering. I tilknytning til de generelle målsætninger, introducerer forslaget ni specifikke mål, som skal forfølges. Kommissionen anfører et skifte i politikken fra fokus på overholdelse af regler til fokus på resultater og øget fleksibilitet og subsidiaritet for medlemsstaterne til at levere på miljø- og klimamål gennem en ny grøn arkitektur samt forenkling og lettelse af administrative byrder for støttemodtagerne. Med den såkaldt nye leverancemodell anfører Kommissionen, at den fremover ikke vil kontrollere udbetalinger til individuelle støttemodtagere, men fokusere på revisionen af medlemsstaternes administration og opnåelse af resultater.

Hver medlemsstat skal udarbejde en strategisk plan for landbrugspolitikken, som beskriver de påtænkte interventioner, samt hvorledes de vil bidrage til de fælles EU-mål og andre relevante internationale forpligtelser.

Strategisk plan for landbrugspolitikken

Medlemsstaterne skal udarbejde strategiske planer for landbrugspolitikken i perioden 2021-2027. Planerne vil erstatte de nuværende landdistriktsprogrammer, men vil som noget nyt omfatte både landdistriktsstøtte og den direkte landbrugsstøtte samt visse støtteordninger under markedsordningen.

Planerne vil i udformningen i høj grad ligne det nuværende landdistriktsprogram. Lighedspunkterne gælder blandt andet i forhold til følgende:

- **Godkendelse og ændringer:** Kommissionens forslag til procedurer for udarbejdelse, godkendelse og ændringer af planer ligner de nuværende fra landdistriktsprogrammet. Kommissionen skal godkende planen senest 8 måneder efter modtagelsen. Ændringsforslag kan fremsættes en gang årligt, men først efter at der er foretaget en gennemgang af det foregående års resultater. Forslag til ændringer af planen skal godkendes af Kommissionen senest tre måneder efter modtagelsen.
- **Indhold:** Planerne skal som de nuværende landdistriktsprogrammer udarbejdes på baggrund af en *SWOT-analyse* og en *ex ante-evaluering*. En *SWOT-analyse* er en situationsanalyse af forhold, der kan påvirke implementeringen af planen, og som indgår i udformning af planens strategi og interventioner, mens en *ex ante-evaluering* er en forudgående analyse af planens forventede effekter. *SWOT-analysen* skal blandt andet indeholde en beskrivelse af nationale tiltag vedrørende direktivimplementering med relevans for landbrugsområdet. På baggrund af *SWOT-analysen* udarbejdes en behovsanalyse, herunder en indikativ kvantificering af miljø- og klimamålsætninger. Planerne skal indeholde en beskrivelse af de tiltag og regler, som skal gælde for den støtte, medlemsstaterne vil yde i form af direkte landbrugsstøtte og landdistriktsstøtte. Planerne skal også ligesom landdistriktsprogrammerne indeholde en finansieringsplan og en målplan med slutmålene og årlige delmål.
- **Overvågning, rapportering og evaluering:** Der skal etableres en såkaldt performanceramme, der skal muliggøre rapportering, overvågning og evaluering af de resultater, der opnås ved gennemfø-

relsen af den strategiske plan. Den nye ramme vil som den nuværende bl.a. omfatte et sæt fælles kontekst-, output-, resultat- og effektindikatorer, mål og årlige delmål samt regler for dataindsamling, -opbevaring og -overførelse m.v. Rammen har til formål at overvåge fremdriften i implementeringen i forhold til de fastlagte delmål og mål. Kravene til gennemførelse af evalueringer svarer i vidt omfang til det, der gælder for landdistriktsprogrammer i denne programperiode, idet der dog forventes at blive flere krav til evalueringer af selve planen i programperioden.

- Interessentinddragelse: Medlemsstaten skal etablere et partnerskab, der skal involveres i udarbejdelsen af planen. Som det kendes fra det nuværende landdistriktsudvalg, skal der nedsættes et overvågningsudvalg, som følger gennemførelsen af den strategiske plan, og som eksempelvis afgiver udtalelse om de årlige performerapporter. Udvalget skal etableres inden den strategiske plan fremsendes til Kommissionen.

Der er væsentlige forskelle mellem Kommissionens forslag og det nuværende landdistriktsprogram. Den gældende landdistriktsforordning er for eksempel baseret på et meget omfattende system af målsætninger med tre mål, seks prioriteter og 18 fokusområder. Til sammenligning skal den strategiske plan alene forholde sig til ni specifikke målsætninger for den fælles landbrugspolitik, som er:

- Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerforsyningsikkerheden
- Fremme markedsorienteringen og øge konkurrenceevnen, inkl. større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
- Forbedre landmændenes position i værdikæden
- Bidrage til begrænsning af og tilpasning til klimaforandringer samt bæredygtig energi
- Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne, som for eksempel vand, jord og luft
- Bidrage til beskyttelsen af biodiversitet, styrke økosystemtjenester og bevare levesteder og landskaber
- Tiltrække unge landbrugere og fremme virksomhedsudvikling i landdistrikter
- Fremme beskæftigelse, vækst, social integration og lokal udvikling i landdistrikterne (herunder bioøkonomi og bæredygtig skovdrift)
- Forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til at sikre nærende og bæredygtige fødevarer, madspild samt dyrevelfærd.

I Kommissionens forslag vil medlemsstaterne få mulighed for at fravælge en eller flere målsætninger, hvis dette er begrundet i SWOT-analysen og ex ante-evalueringen. Planerne for landbrugspolitikken vil derudover skulle indeholde en beskrivelse af de elementer, der bidrager til den tværgående målsætning om moderniseringen af landbruget gennem viden, digitalisering og innovation. Det foreslås endvidere, at medlemsstaterne i deres plan for landbrugspolitikken skal redegøre for, hvordan der opnås forenkling og reducerede administrative byrder for støttemodtagerne.

Den nuværende landdistriktsforordning omfatter 20 forskellige foranstaltninger med meget detaljerede krav til indholdet af de enkelte støtteordninger. Til sammenligning skal den nye strategiske plan ud over indsatser under søjle I opbygges omkring et mindre antal interventioner under søjle II med mere fleksibilitet for medlemslandene til at designe støtteordninger.

Kommissionens revision skal ud fra et princip om en enkelt revision (single audit) fremover i højere grad koncentrere sig om certificeringsorganets arbejde, hvor Kommissionens under de nuværende forordninger gennemfører egne revisioner af medlemsstaternes administration af de forskellige støtteordninger. I dag kan Kommissionens revisioner føre til, at medlemsstaternes udgifter bliver under-

kendt (en underkendelse), hvis Kommissionen konstaterer, at EU-reglerne ikke er overholdt. I den nuværende forordning er der regler for, hvordan udbetalingsorganerne skal agere over for støttemodtagere eksempelvis i forhold til at inddrive uretmæssigt udbetalte beløb. Disse regler indgår ikke i forslaget, hvilket skyldes, at Kommissionen ikke længere vil regulere disse forhold i detaljer. Det bliver i stedet op til medlemsstaterne at definere disse forhold i deres planer. Kommissionens revision af certificeringsorganets arbejde kan fortsat afstedkomme underkendelser af betalingsorganets udgifter.

Den nye performanceramme er opbygget omkring årlige performancerapporter, som skal indeholde en række indikatorer. Indikatorerne kobles fremover mere direkte til udbetaling af EU-midler og en gennemsnitlig udgift (enhedsomkostning pr. støtteordning). Det vil for det første ske ved en årlig performanceafstemning (*performance clearance*), hvor hjemtagning vil afhænge af en række outputindikatorer (for eksempel antal investeringer eller hektar med afkoblet støtte). For det andet skal der gennemføres en årlig performancegennemgang (*performance review*), hvor udviklingen for en række årlige milepæle frem mod de endelige mål for planen overvåges på baggrund resultatindikatorer (aggregerede outputindikatorer som for eksempel andel af landmænd med miljø- og klimainvesteringer). Som noget nyt skal medlemsstaten udarbejde en handlingsplan, hvis der er en forsinket eller utilstrækkelig resultatopfyldelse i forhold til milepælene. Hvis handlingsplanen ikke udarbejdes eller vurderes utilstrækkelig af Kommissionen, kan det medføre suspension og i sidste ende reduktion af refusion for udgifter til medlemsstaten. Reglerne for reduktioner, suspensioner og underkendelser er nærmere beskrevet i forslag om forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik.

Performancerammen indeholder også en række effektindikatorer med relation til blandt andet vand- og luftområdet (for eksempel nitrat i grundvand eller reduktion af ammoniak). Disse indikatorer vil dog ikke indgå i performancerapporterne, men i en midtvejs- og slutevaluering.

Konditionalitet

Der indføres en såkaldt "konditionalitet" for at modtage arealstøtte og dyrepræmier. Udbetaling af den fulde støtte forudsætter overholdelse af konditionaliteten, og der kan alene iværksættes supplerende støtteordninger udover den direkte indkomststøtte til interventioner, som går videre end kravene omfattet af konditionaliteten. Konditionaliteten udgør, sammen med andre obligatoriske krav indført under EU-retten eller national ret, den såkaldte "baseline" for de yderligere indsatser, der gennemføres med landdistriktsstøtte, direkte landbrugsstøtte eller markedsstøtte. Det vil sige, at arealstøtte under søjle II til miljø, klima og andre formål samt miljø- og klimastøtte under søjle I skal ligge ud over konditionalitetens krav. Medlemsstaternes planer skal indeholde en beskrivelse af konditionaliteten.

Konditionaliteten omfatter i Kommissionens forslag de hidtidige krav omfattet af krydsoverensstemmelse, som er EU-krav i forordninger og den nationale implementering af EU-forordninger og direktivkrav inden for miljø, sundhed, dyrevelfærd, samt regler udformet med henblik på at sikre god landbrugs- og miljømæssig stand. Konditionaliteten udvides desuden med nye krav, som omfatter: restriktionerne indført af medlemslandene om brug af plantebeskyttelsesmidler i sårbare områder, der gennemfører EU's direktiv om integreret plante-beskyttelse (IPM). På vandmiljøområdet udvides konditionaliteten, så den omfatter Vandrammedirektivets foranstaltninger om beskyttelse mod udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Desuden fastsættes krav om bedriftenes anvendelse af et webbaseret værktøj til udarbejdelse af markkort, afgrødeplanlægning og gødningsplanlægning (bedriftsbæredygtighedsinstrument for næringsstoffer), som kan supplere nationale IT-værktøjer især for mindre bedrifter, som ofte ikke anvender de mere avancerede IT-løsninger. I relation til klima og biodiversitet følger der krav om beskyttelse af kulstofholdige arealer i form af vådområder og tørveholdige arealer samt pløjeforbud af permanent græs i Natura 2000 og forbud mod barjord i årets mest følsomme perioder. På dyre-

sundhedsområdet foreslår Kommissionen, at konditionalitetskravene om indberetning af dyresygdomsudbrud udvides til også at omfatte mund- og klovesyge og bluetongue.

Endvidere omfatter konditionaliteten som noget nyt tillige de hidtidige såkaldte "grønningskrav" i en ændret form gennem krav om sædskifte, opretholdelse af andelen med permanent græs samt opretholdelse af en andel af arealer med landskabstræk og ikke-produktive arealer.

Bedriftsrådgivningstjeneste

Som i det nuværende EU-regelgrundlag stiller Kommissionen forslag om, at medlemsstaterne skal sikre en ordening med rådgivning af landbrugere og andre modtagere af landbrugsstøtte. Kravene til denne tjeneste skærpes i Kommissionens forordningsudkast i forhold til de nuværende krav.

Tjenesten skal yde rådgivning om økonomiske- og miljømæssige forhold samt om den sociale dimension i landbruget og skal som minimum dække alle de krav, betingelser og forvaltningsforpligtelser, som gælder for landbrugsstøtten. Endelig skal den dække krav fastsat i lovgivning om bl.a. vand, bæredygtig brug af pesticider samt initiativer til bekæmpelse af antimikrobiel resistens, risikostyring, støtte innovation og digitale teknologier i erhvervet.

Medlemsstaterne skal sikre, at denne bedriftsrådgivning er upartisk, og at konsulenterne ikke er involveret i interessekonflikter. I Danmark gennemføres denne tjeneste i dag i form af landbrugets rådgivningstjeneste.

Direkte støtte (søjle I)

Medlemsstaternes skal fortsat udbetale en direkte indkomststøtte, som er afkoblet krav om nogen specifik produktion, men som ydes på basis af støtteberettigede landbrugsarealer. Den hidtidige grønne betaling indregnes i denne støtte. Beløbsmæssigt udgør den direkte indkomststøtte hovedparten af søjle I i den fælles landbrugspolitik. Denne støtte kaldes fremover "basisindkomststøtte" og skal ydes per støtteberettiget hektar til "ægte landmænd". Definitionen af "ægte landmænd" skal fastlægges af medlemsstaterne. Støtten betales med et ensartet beløb per hektar, medmindre medlemsstaterne yder støtte på grundlag af betalingsrettigheder med forskellig værdi per hektar. Basisindkomststøtte afløser grundbetalingsordningen og den grønne betaling.

I Kommissionens forslag kan medlemsstaterne vælge at differentiere basisindkomststøtten per hektar mellem forskellige områder, der har samme socioøkonomiske eller agronomiske forhold. Hvis denne mulighed vælges, skal det estimerede gennemsnitsbeløb per hektar og det planlagte output for hver gruppe af områder indikeres i medlemsstaternes plan.

Kommissionen foreslår, at der fastsættes et støtteloft ("capping") for direkte støtte, hvor støtten degressivt reduceres for beløb over 60.000 € (ca. 450.000 kr.) per bedrift per år. Der skal ske en reduktion med mindst 25 % for beløb mellem 60.000 € (ca. 450.000 kr.) og 75.000 € (ca. 560.000 kr.), med mindst 50 % for beløb mellem 75.000 € (ca. 560.000 kr.) og 90.000 € (ca. 675.000 kr.), med mindst 75 % for beløb mellem 90.000 € (ca. 675.000 kr.) og 100.000 € (ca. 750.000 kr.), og støtten over 100.000 € pr. bedrift pr. år bortfalder helt. I forbindelse med beregningen af støttebeløbet skal medlemsstaterne tage hensyn til omkostninger til lønninger inklusiv skatter og sociale bidrag samt aflønning af ulønnet arbejde af ejer m.v. Det beløb, som overstiger støtteloftet (det vil sige det "cappede" beløb), skal primært anvendes til omfordelingsbetaling. Hvis det cappede beløb er højere, end hvad der er behov for til omfordelingsbetaling, skal overskuddet anvendes til at finansiere andre interventioner vedrørende direkte støtte. Hvis der er yderligere overskydende midler fra støtteloftet, kan de overføres til finansiering af interventioner under landdistriktsprogrammet. Overførslerne skal beskrives i medlemsstaternes strategiske planer.

Betalingsrettigheder

Medlemsstater, der har anvendt betalingsrettigheder under den nuværende reform, kan fortsætte med at udbetale støtte på grundlag af betalingsrettigheders værdi. Hvis en medlemsstat vælger ikke at anvende betalingsrettigheder, udløber disse ved den nuværende reformperiodes ophør.

I modsat fald sikrer medlemsstaterne, at betalingsrettigheders værdi konvergeres mod en enhedsværdi, hvor medlemsstaterne skal sikre, at betalingsrettighedernes værdi udgør mindst 75 % af gennemsnitsværdien af basisindkomststøtte senest i 2026. Værdien af betalingsrettigheder skal fastsættes for ansøgningsår 2020 med udgangspunkt i de nuværende regler og den relaterede betaling for grønning.

Omfordelingsstøtte

For at sikre omfordeling af støtte fra store til små og mellemstore bedrifter foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne skal indføre en omfordelingsstøtte i form af en årlig afkoblet støtte per hektar. Medlemsstaterne skal fastsætte et beløb per hektar eller forskellige beløb for forskellige intervaller samt det maksimale antal hektar per landmænd, som omfordelingsstøtten kan betales til. Omfordelingsstøtten per hektar kan ikke overstige det nationale gennemsnit for direkte støtte per hektar.

Støtte til unge landbrugere

Med henblik på at fremme generationsskifte i landbruget foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne under direkte indkomststøtte kan yde en supplerende støtte til unge nyetablerede landmænd. Støtten vil være en årlig, afkoblet støtte per støtteberettiget hektar til landmænd, der kan modtage basisindkomststøtte. Medlemsstaterne skal mindst anvende et beløb svarende til 2 % af den direkte støtte til unge landbrugere – enten til støtte via søjle I eller II.

Miljø- og klimastøtte i søjle I

Medlemsstaterne skal udforme frivillige "miljø- og klimaordninger" under den direkte støtte, der giver mulighed for et-årige arealbetalinger med sigte på miljø- og klimamæssige målsætninger. Støtte kan gives for forpligtelser, som går ud over konditionalitet, andre relevante obligatoriske krav samt fastlagte aktiviteter for opretholdelse af landbrugsarealer i en stand, som gør, at de umiddelbart kan inddrages i landbrugsdriften. Forpligtelserne skal adskille sig fra – men være konsistente med miljø-, klima- og andre forvaltningsforpligtelser under søjle II. Støtten kan ydes enten som et tillæg til basisindkomststøtten eller som betaling for meromkostninger og tabt indtægt i medfør af forpligtelsen.

Koblet støtte

Der kan fortsat inden for en beløbsmæssig ramme ydes koblet støtte til produktion af korn, oliefrø, proteinafgrøder, bælgeplanter, hør, hamp, ris, nødder, kartoffelstivelse, mælk og mejeriprodukter, frø, fåre- og gedekød, okse- og kalvekød, olivenolie, silkeorme, tørret foder, humle, sukkerroer, sukkerrør, cikorie, frugt og grønt samt lavskov og andre non-foodafgrøder, med undtagelse af træer, som anvendes til produktion af produkter, der har potentiale til at kunne afløse fossile materialer. Støtten skal ydes som en årlig støtte per hektar eller dyr. Kommissionen har foreslået et loft for den koblede støtte på 10 % af den samlede direkte støtte under søjle I. Der er mulighed for, at støtten kan gå op med yderligere 2 %, hvis den yderligere procentsats afsættes til støtte til proteinafgrøder. Medlemsstater gives dog mulighed for at fortsætte niveauet for koblet støtte i 2018, hvilket kan være langt højere end 10+2 %.

Landdistriktsudvikling (Søjle II)

Følgende typer af interventioner vil høre under landdistriktsudvikling:

- a) Miljø, klima og andre forvaltningsforpligtelser,
- b) Naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger,

- c) Områdespecifikke ulemper som følge af visse direktivpålagte obligatoriske krav,
- d) Investeringer,
- e) Etablering af unge landbrugere og etablering af virksomheder i landdistrikter,
- f) Risikostyringsinstrumenter,
- g) Samarbejde,
- h) Vidensoverførsel og information.

Der er obligatorisk for medlemsstaterne at etablere frivillige ordninger vedrørende miljø- og klimavenligt landbrug. Derudover kan medlemsstaterne etablere frivillige ordninger for omlægning til eller opretholdelse af økologisk landbrugsdrift, miljø- og klimavenligt skovbrug og skovbevarelse eller andre driftsmæssige forpligtelser. Betalinger for arealmæssige forpligtelser skal ydes per hektar. De hidtidige muligheder udvides med muligheden for at etablere kollektive og resultatbaserede ordninger med henblik på at levere miljøforbedringer i større skala og på målbar vis. Forpligtelser skal have en varighed på 5 til 7 år, men med henblik på at opnå og fastholde effekt kan der fastsættes længere varighed eller årlig forlængelse. I behørigt begrundede tilfælde og for nye tilsagn, der følger direkte efter den første indledende periode, kan varigheden af tilsagn nedsættes. Betingelserne knyttet til fastsættelse af støttesatser er stort set uændrede.

I områder, hvor der er naturbetingede begrænsninger (bjerge og lignende), vil der være mulighed for helt eller delvist at kompensere for ekstraomkostninger og indkomsttab som følge af de specifikke begrænsninger. Der kan ydes årlige betalinger per hektar.

I områder med direktivbestemte obligatoriske krav, der er pålagt i medfør af enten Natura 2000-direktiverne¹ eller vandrammedirektivet (til vandoplandene), vil der være mulighed for helt eller delvist at kompensere land- og skovbrugere for ekstraomkostninger og indkomsttab som følge af de områdespecifikke begrænsninger. Betalinger i medfør af begrænsninger fra Natura 2000-direktiverne kan alene ydes for tiltag, der går videre end de relevante GLM-normer og fastlagte betingelser for opretholdelse af landbrugsarealer. Betalinger i medfør af begrænsninger fra vandrammedirektivet kan alene ydes for tiltag, som går ud over konditionalitet fastlagt i bilag III til fællesforordningen, med undtagelse af SMR 1 (vandrammedirektivet). Der kan ydes årlige betalinger per hektar.

Medlemsstaterne kan yde investeringsstøtte til eksempelvis investeringer i fysiske aktiver (materielle som for eksempel teknologi eller stalde og immaterielle investeringer som for eksempel vådområder), der bidrager til opfyldelsen af målsætningerne i medlemsstatens strategiske plan. Der kan desuden ydes støtte til etablering af unge landbrugere og etablering af virksomheder i landdistrikterne, og der skal ydes støtte til risikostyringsinstrumenter i form af finansielle bidrag til præmier til forsikringsordninger og finansielle bidrag til gensidige fonde. Der kan desuden ydes tilskud til samarbejdsprojekter samt vidensoverførsel og information.

Endvidere skal der ydes støtte til lokale aktionsgrupper (LAG) (jf. også afsnittet om finansielle forhold), og der kan ydes støtte til etablering af finansielle instrumenter.

Ovennævnte muligheder for støtteordninger er også omfattet af det nuværende forordningsgrundlag for landdistriktpolitikken. Der vil blive stillet krav om, at medlemsstaterne skal fastlægge en række støttebetingelser for de enkelte ordninger, og der vil blive fastlagt regler for den maksimale støtte under ordningerne.

¹ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) med senere ændringer og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet).

Der vil være krav om etablering af henholdsvis et europæisk og nationalt netværk for landbrugspolitikken, således som det kendes fra det nuværende europæiske netværk for udvikling af landdistrikterne og det nationale landdistriktsnetværk.

Desuden får medlemsstaterne mulighed for at afsætte op til 5 % af midlerne under Landdistriktsfonden til udmøntning via eller kombineret med investeringer under InvestEU. InvestEU er afløseren for den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFIS).

Sektorstøtte

En række støtteordninger, der tidligere var indeholdt i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning, overføres til den nye forordning. Herudover bliver der som noget nyt mulighed for at yde støtte til producentorganisationer inden for alle sektorer.

Producentorganisationer i frugt- og grøntsektoren

De nuværende regler for støtte til producentorganisationer inden for frugt- og grøntsektoren foreslås videreført i tilpasset form med blandt andet et tydeligere fokus i ordningen på klima-, miljø- og bæredygtighedsmål samt i et vist omfang på tiltag til kriseforebyggelse og styring. Der foreslås en ny målsætning om at øge forbruget af frugt og grønt. Der kan ydes EU-støtte til producentorganisationers driftsfonde med henblik på gennemførelse af operationelle programmer, som skal gennemføres over 3-7 år, mod nu 3-5 år. Støttesatserne vedrørende sammenslutninger af producentorganisationer og transnationale producentorganisationer ventes foreslået øget, men fortsat beregnet som en maksimal andel af værdien af hver enkelt producentorganisationens afsatte produktion. Ligeledes foreslås forholdet mellem (alle typer af) producentorganisationers egne bidrag til deres driftsfonde og EU's støtte i de fleste tilfælde fastholdt på de nuværende niveauer. Det foreslås, at minimum 20 % af udgifterne under driftsprogrammerne skal være relateret til opfyldelse af miljø- og klimamål, hvor kravet i dag er mindst 10 %. Derudover foreslås det, at minimum 5 % af udgifterne under driftsprogrammerne skal være relateret til opfyldelse af mål vedrørende forskning og udvikling mht. bæredygtige produktionsmetoder samt innovation, der kan styrke konkurrencedygtigheden.

Biavl, vin, oliven og humle

Forslaget er næsten uændret i forhold til de nugældende regler om biavl, idet det dog er uklart, om programmerne fortsat skal være treårige. Den samlede budgetramme for biavl øges med 67 % fra 36 mio. € om året til 60 mio. € om året. Støtte til vin ydes fortsat til 16 medlemsstater, hvoraf Danmark ikke er omfattet. Det er de samme tiltag, der kan ydes støtte til som i de gældende regler. Satserne for EU-støtte i de forskellige tiltag antages at være uændrede. Det samlede budget til vinstøtte, oliven- og spiseoliven samt humle reduceres på linje med det samlede landbrugsbudget. Olivenstøtte kan højst udgøre 5 % af værdien af en produktionsorganisationens markedsførte produktion, og ordningen omfatter Grækenland, Frankrig og Italien, mens humle alene omfatter Tyskland.

Andre produkter

Det foreslås som noget nyt at give mulighed for at yde støtte til producentorganisationers gennemførelse af støtteprogrammer inden for alle sektorer, der ikke i forvejen er omfattet af en støtteordning for producentorganisationer. De tiltag, der kan støttes, kan blandt andet kan vedrøre planlægning af produktion, koncentration af udbud, fremme af bæredygtige produktionsmetoder, krisestyring mv. Det foreslås, at hver medlemsstat kan vælge at anvende op til 3 % af sin kuvert til direkte betalinger til sådan støtte. Støtten foreslås højst at kunne udgøre 5 % af en producentorganisationens samlede markedsførte produktion. EU-andelen af støtten foreslås begrænset til 50 % af de faktiske afholdte udgifter.

Finansielle forhold

Denne forordning inkluderer visse bindinger på anvendelsen af midlerne i lighed med de nuværende bindinger for støtte til landdistriktsudvikling. Det foreslås således, at der skal anvendes minimum 30 % af det samlede bidrag fra Landdistriktsfonden til den strategiske plan til miljø- og klimaformål. I opgørelsen vil støtte til områder med naturbetingede begrænsninger ikke længere kunne indgå. Der skal også fortsat anvendes minimum 5 % af bidraget fra Landdistriktsfonden til lokale aktionsgrupper (LAG). Der vil desuden blive et nyt krav om, at der skal anvendes et beløb svarende til mindst 2 % af midlerne under søjle I til målsætningen om at "Tiltrække landbrugere og lette virksomhedsudviklingen i landdistrikterne". Midlerne kan anvendes under søjle I eller søjle II eller fordeles på forskellige indsatser under de to søjler.

Af Kommissionens forslag fremgår det, at det generelle, maksimale EU-bidrag fra Landdistriktsfonden vil udgøre 43 % for en region som Danmark (det vil sige minimum 57 % national medfinansiering), hvilket vil være en reduktion af EU-medfinansieringen på 10 procentpoint i forhold til nu. Samtidig vil der blive fastsat en lidt højere EU-medfinansiering på bidrag fra Landdistriktsfonden til blandt andet lokale aktionsgrupper (LAG), ikke produktive investeringer (som for eksempel vådområder) og miljø- og klimaindsatser på 80 %, som nu udgør 75 %.

Det foreslås, at medlemsstaterne får mulighed for at overføre op til 15 % af budgettet fra direkte støtte i årene 2021-2026 til budgettet til landdistriktsudvikling med virkning for årene 2022-2027. Tilsvarende vil der være mulighed for at overføre op til 15 % af midlerne fra landdistriktsudvikling til direkte støtte. Der kræves ikke national medfinansiering ved anvendelsen af midler overført fra søjle I. Der kan endvidere overføres yderligere 15 % fra den direkte støtte til landdistriktsudvikling, hvis midlerne anvendes til miljø- og klimatiltag. Der kan endelig overføres yderligere 2 % fra den direkte støtte til landdistriktsudvikling, hvis midlerne anvendes til unge landbrugeres etablering, jf. ovenfor.

Endelig bemærkes det, at 40 % af landbrugsbudgettet forventes at bidrage til klimamålsætninger. Opgørelsen heraf skal beregnes ud fra vægtninger af forskellige former for interventioner. Udgifterne til direkte støtte, omfordelingsstøtte samt støtte til områder med naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger vil skulle vægtes med 40 %, mens udgifterne til miljø- og klimastøtte under søjle I og søjle II vil skulle indgå med vægten 100 %.

Performancebonus

Kommissionen foreslår, at 5 % af Landdistriktsfondens bidrag i 2027 til medlemsstatens plan for landbrugspolitikken bliver reserveret til en såkaldt performancebonus. Performancebonussen kan blive frigivet til medlemsstaten på grundlag af performancegennemgangen i 2026 som belønning for opnåelse af tilfredsstillende resultater i forhold til fastlagte miljø- og klimamål. Performancebonussen vil blive endeligt tildelt i regnskabsåret 2027.

Forskning

Kommissionen har fremlagt forslag vedrørende forskningspolitik (Horizon Europe), hvor der er foreslået en øremærkning af 10 mia. € til landbrugs- og fødevarerrelateret forskning. Dette er ifølge Kommissionen en forøgelse på 300 % i forhold til i dag.

Formandskabets ændringsforslag

De væsentligste ændringsforslag fra det tidligere østrigske og det nuværende rumænske formandskab er følgende:

- Modellen for resultatmåling ændres til en såkaldt "trappemodel", hvor tærskelværdien for afvigelse mellem mål og observerede milepæle er 45 % i begyndelsen af perioden og derefter gradvist falder til 35 %.

Det er uklart, om der er tale om årlige milepæle.

- Kravene til den strategiske plan reduceres, så planen ikke skal indeholde et separat afsnit om de elementer, der vedrører forenkling og færre administrative byrder for støttemodtagerne.
- Det foreslås, at medlemsstaterne indenfor bedriftsrådgivning kan vælge at anvende eksisterende rådgivningssystemer, og at disse både kan være offentlige og private.
- Der foreslås nogle få lempelser af GLM-kravene, herunder lidt større fleksibilitet til national udmøntning og en generel undtagelse for små bedrifter i forhold til GLM-kravene.
- Der foreslås øget subsidieret på en række områder. Definitionen af "ægte landmand" gøres frivillig for medlemsstaterne, og medlemsstaterne får mere fleksibilitet i forhold til kravene til unge landmænd. Det foreslås, at det er frivilligt for medlemsstaterne, hvorvidt de vil fratække lønomkostninger fra loftet fra direkte støtte pr. bedrift, og om medlemsstaterne vil gøre brug af omfordeling af direkte støtte fra store til små og mellemstore bedrifter. Medlemsstater, som anvender nationale risikostyringsinstrumenter, som opfylder deres behov, kan beslutte ikke at have risikostyringsinstrumenter i deres strategiske plan. Endelig foreslås det, at kravet om et webbaseret værktøj til gødningsplanlægning flyttes fra konditionalitet til bedriftsrådgivningssystemet.
- Det foreslås, at medlemsstaterne også får mulighed for at udjævne værdien af og afskaffe betalingsrettighederne *i løbet af* den kommende reformperiode.
- I det reviderede tekstforslag er bestemmelserne om en performancebonus og tildeling af performancebonusen slettet med forbehold for, at dette kan indgå i drøftelserne om den nye flerårige finansielle ramme.
- Det foreslås, at vejledende finansielle tildelinger ikke skal forhindre medlemsstater i at anvende midler til andre interventioner end dem, som midlerne oprindeligt er tildelt til, forudsat at det er i overensstemmelse med de gældende finansieringsregler i forordningen.
- Det foreslås, at enhedsomkostninger kan variere for alle interventioner, herunder også investeringsstøtteordninger.
- Det foreslås, at medlemsstaterne på ethvert tidspunkt kan ændre (og anvende) elementer i deres strategiske plan, der vedrører interventioner under landdistriktsudvikling, som ikke medfører ændringer i de fastsatte mål for resultatindikatorer og tilhørende delmål.
- På dyresundhedsområdet foreslår formandskabet, at GLM kravene om indberetning af dyresygdomsudbrud under konditionalitet *ikke* udvides til også at omfatte mund- og klovsyge og bluetongue, som Kommissionen havde foreslået.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, der er det ledende udvalg. Europa-Parlamentets ordfører har i sit udkast til ændringsforslag lagt op til, at den strategiske plan først bør gælde fra 2023 af hensyn til medlemsstaternes implementering. Europa-Parlamentet ønsker, at kvinders rettigheder indskrives som et af målene med den fælles landbrugspolitik, samt at der tilføjes indikatorer om kvinders rolle, skovbrug og eksportmarkeder. Definitionen af den ægte landbruger ønskes knyttet til landbrugsaktivitet, så definitionen kommer til at fastholde familielandbrugsmodellen i EU. Der lægges op til, at aldersgrænsen for unge landmænd kan hæves fra 40 til 45 år, såfremt der påvises behov for det i medlemsstaternes SWOT-analyse. Derudover ønsker Europa-Parlamentet, at minimum 70 % af den direkte støtte skal allokeres til indkomststøtte. Medlemsstaterne skal kunne introducere deres egen tærskel for capping, som ikke kan være under 100.000 € efter lønomkostninger. Eco-schemes og støtte til unge landmænd indgår ikke i loftet. Omfordelingsstøtten skal begrænses til 25 % af indkomststøtten og gå til landbrug med maksimum 30 hektar eller gennemsnittet i medlemsstaten. Derudover ønskes undtagelser fra visse krav om god landbrugs- og miljømæssig stand på landbrugsarealer for økologiske landbrug, små landbrug og landbrug placeret i yderregioner samt mulighed for

at overholde disse krav ved hjælp af ækvivalente eller mere vidtgående frivillige arealordninger og nationale eller regionale miljøcertificeringsordninger. Parlamentet ønsker under frivillige arealordninger i både søjle I og II, at der kan ydes en betaling til husdyrproducenter uden arealer pr. landbrug. Koblet støtte ønskes fastholdt på det nuværende niveau. Derudover ønskes det, at der kun skal anvendes minimum 10 % af udgifterne til et program i frugt og grøntsektoren til miljøformål i stedet for 20 % som Kommissionen foreslår. I forhold til landdistriktsudvikling ønsker Europa-Parlamentet, at støtte til arealer med naturlige begrænsninger inkluderes i øremærkningen på 30 % til miljø- og klimaindsatser. Endelig ønsker Europa-Parlamentet at udvide omfanget af de obligatoriske risikostyringsværktøjer og fjerne performancebonusen.

Europa-Parlamentets udvalg for miljø, folkesundhed og fødevarer er udpeget som et tilknyttet udvalg. Miljøudvalget har i februar 2019 fremlagt en samlet udtalelse til landbrugsudvalget. Udtalelsen indeholder blandt andet forslag om at begrænse udformningen af eco-schemes til en liste over praksisser, som medlemsstaterne så kan vælge ud fra. Dette kan minde om den nuværende liste over tiltag under det grønne krav om miljøfokusområder. Endvidere er blandt andet foreslået, at 30 % af den direkte støtte øremærkes til eco-schemes. Det foreslås endvidere, at der ikke skal kunne overføres midler fra søjle II til I. I udtalelsen fra Budgetudvalget nævnes blandt andet, at EU's landbrugspolitik skal forblive en fælles EU-politik, som skal finansieres på tilstrækkelig vis.

Europa-Parlamentets landbrugsudvalg planlægger at stemme om ændringsforslagene i april 2019, og der vil dermed ikke være tid til en plenarafstemning inden valget til Europa-Parlamentet.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 19. juni 2017, og lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 22. marts 2018. Dertil kommer en række bekendtgørelser for de enkelte støtteordninger under landdistriktsprogrammet og direkte betalinger.

Konsekvenser

Forslag vil have statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, lovgivnings- og administrative konsekvenser samt konsekvenser for udmøntningen af EU's budget, for miljøet og beskyttelsesniveauet. Der er behov for nærmere analyse af forslaget for at kunne vurdere konsekvenserne.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil have lovgivningsmæssige konsekvenser, da der skal udarbejdes en ny lov om støtte til strategiske planer. Desuden skal der udarbejdes nye bekendtgørelser for de støtteordninger, der skal etableres vedrørende landdistriktsudvikling og direkte betalinger. Omfanget heraf kendes ikke på nuværende tidspunkt.

Statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslagets økonomiske konsekvenser skal ses i lyset af Kommissionens forslag til EU's kommende flerårige budget, som blev præsenteret 2. maj 2018. Den kommende aftale om EU's flerårige budget, der indgås af Det Europæiske Råd, fastlægger den overordnede årlige fordeling af midler til den fælles landbrugspolitik søjle I og II og fordelingen mellem medlemsstaterne, herunder delvist konvergens af direkte støtte mellem medlemsstaterne. Af forslagens bilag 7 fremgår det, at medlemsstater, hvis gen-

nemsnitlige støtteniveau ligger under 90 % af EU-gennemsnittet, får lukket 50 % af differencen frem mod 2027. Alle medlemsstater bidrager ligeligt til finansieringen af denne omfordeling.

Ud af en samlet budgetkategori for bæredygtig udvikling på ca. 337 mia. € for perioden 2021-2027 (2018-priser) reserveres godt 254 mia. € til markedsrelaterede udgifter og direkte støtte. Hertil kommer 70 mia. € til landdistriktsudvikling, godt 5 mia. € til fiskeri og ca. 5 mia. € til miljø og klima. I faste priser svarer det til en reduktion af budgetkategorien på ca. 21 % i forhold til perioden 2014-2020 inklusiv Storbritannien. Kommissionen har oplyst, at hvis der regnes i løbende priser, og Storbritanniens andel af budgettet i 2014-2020 fratrækkes, er der tale om en reduktion på ca. 5 %. For Danmark reduceres – på linje med de andre medlemsstater – den direkte støtte med 3,9 % fra 2020-2021 og fastholdes herefter i løbende priser. Budgetforslaget indebærer endvidere, at den danske konvolut til landdistriktsudvikling i løbende priser reduceres med 15,6 % i perioden 2021-2027 sammenlignet med perioden 2014-2020.

Nedenstående beregning er baseret på Kommissionens forordningsforslag. Der tages forbehold for, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser kan ændre sig. De erhvervsøkonomiske konsekvenser vil således i høj grad blive påvirket af udkommet af forhandlingerne om EU's samlede finansielle ramme, og beslutninger om øvrige nye tiltag under den nye landbrugsreform såsom udformningen af konditionaliteten for udbetaling af grundlæggende indkomststøtte, omfordelingsindkomststøtten samt eco-schemes. Herudover skal Danmark nationalt træffe beslutning om fleksibilitet mellem søjlerne på op til 15 % af den årlige konvolut for søjle I.

På baggrund af Kommissionens forordningsforslag vurderes det, at en budgetreduktion på 3,9 % af den direkte støtte fra 2020 til 2021 vil betyde et fald i den danske konvolut af direkte støtte på i alt 255 mio. kr. Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), Københavns Universitet, bemærker hertil, at det svarer til et gennemsnitligt fald i støtten på ca. 90 kr. pr. ha. Herefter ligger støtten fast frem til 2027. Den danske konvolut frem til 2027 er vist i tabellen nedenfor:

Tabel 1 Den danske tildeling på baggrund af Kommissionens forordningsforslag:

Mio. euro	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Løbende priser	880,4	846,1	846,1	846,1	846,1	846,1	846,1	846,1
Faste 2018-priser ²	846,2	797,3	781,7	766,4	751,3	736,6	722,2	708,0

IFRO har foretaget en analyse af konsekvenserne ved capping af den direkte støtte. I analysen viser IFRO, hvordan det vil påvirke ansøgerne i 2021 ud fra et skøn om, hvordan reduktionen påvirker deres støtte i 2021 med og uden lønfradrag. Der tages i den forbindelse udgangspunkt i Kommissionens budgetforslag (jf. tabel 1).

Når der tages højde for lønomkostninger, sådan som Kommissionen foreslår, estimeres det, at i alt 134 bedrifter vil blive berørt af capping. Det samlede beløb, der cappes, ville være ca. 26 mio. kr. Det berørte areal er på 113.561 ha, hvilket svarer til omkring 4 % af det danske støtteberettigede landbrugsareal. IFRO bemærker, at det primært er store planteavlsbedrifter, der ville blive berørt, da deres lønomkostninger er lavere end andre sektorer.

Hvis lønfradraget ikke fratrækkes, ville beløbene for 2021 se betydeligt anderledes ud. Samlet ville det betyde, at 3.890 bedrifter ville blive påvirket, og der i alt ville blive cappet et beløb på 1.116 mio. kr. De

² I beregningen af faste 2018-priser er der antaget en inflation på 2 %

berørte 3.890 bedrifter råder over et areal på 1.375.233 ha svarende til ca. halvdelen af Danmarks landbrugsareal.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget, hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer har fremsendt bemærkninger til forslaget, der justerer tidligere afgivne bemærkninger, idet disse var indsendt på baggrund af en ikke-ændelig version af Kommissionens forslag.

Landbrug & Fødevarer finder, at en af de største forandringer i Kommissionens forslag i forhold til den nuværende politik er, at en større del af beslutningen, om hvordan landbrugspolitikken skal implementeres, lægges ud til de enkelte medlemslande. Kommissionens ambition med forslaget er, at landbrugspolitikken skal levere flere konkrete resultater indenfor miljø og klima, og at dette skal tilrettelægges på en måde, så indsatsen i det enkelte medlemsland sker der, hvor der er et behov. Det giver mulighed for, at de konkrete krav, der stilles til den enkelte landmand, i højere grad kan tage udgangspunkt i forholdene på den enkelte bedrift end tidligere. Endvidere bliver det også muligt for medlemslandene at tilbyde landmændene frivillige ordninger (såkaldte *eco-schemes*) til miljø og klima i søjle 1, hvor en del af støtten kan være incitamentsbetalinger. Landbrug & Fødevarer er på den baggrund positivt indstillet overfor den nye model. Det er dog helt afgørende, at udmøntningen gennemføres på en måde, så det sikres, at der bevares ensartede konkurrencevilkår mellem medlemslandene. Kommissionens ønske om, at ambitionsniveauet for så vidt angår miljø- og klima generelt skal hæves på europæisk plan, og at dette skal afspejles i de nationale strategiske planer. Det er i den sammenhæng meget vigtigt, at det sikres, at EU-landene bevæger sig mod et fælles ambitionsniveau, der skaber ensartede konkurrencevilkår mellem medlemslandene. Der lægges op til, at landbrugspolitikken skal forenkles for landmanden, dels ved at den bliver mere målrettet nationale behov, og dels ved at anvende ny teknologi til kontrol og enklere støtteansøgning. Det er helt afgørende, at denne ambition leder til en mærkbar forandring for den enkelte landmand.

I forbindelse med det øgede fokus på landbrugspolitikens resultater inden for miljø og klima er det afgørende, at lande, der allerede i dag har gennemført en stor grøn omstilling og har høje nationale krav, også bliver anerkendt herfor gennem landbrugspolitikken og ikke tværtimod bliver straffet ved at have færre muligheder for at anvende landbrugspolitikens instrumenter.

De største umiddelbare bekymringspunkter i forslaget er, at budgettet generelt reduceres med 17 % i faste priser, når man sammenligner landbrugsbudgettet i kommende periode med den nuværende periode, jf. Kommissionens budgetforslag fra den 2. maj 2018. I lyset af at der til stadighed stilles højere krav til landbrugsproduktionen i Europa, så er det vigtigt, at der også følger midler med. Derfor er det heller ikke begrundet, hvorfor Danmark og en række andre lande fortsat skal overføre midler til primært en række af de øst- og centraleuropæiske lande, hvor omkostningsniveauet generelt er markant lavere. Ikke mindst i lyset af de budgetmæssige reduktioner af landbrugsbudgettet, er det helt afgørende, at Kommissionen leverer en mærkbar regelforenkling i den kommende periode fra 2021-2027.

Angående de *strategiske planer for landbrugspolitikken* bemærker Landbrug & Fødevarer, at de foreslåede strategiske planer for landbrugspolitikken for perioden 2021 til 2027 på mange måder forventes at ligne det nuværende landdistriktsprogram i udformning og i forhold til godkendelsesprocessen. Det er i den forbindelse vigtigt at påpege, at processen omkring landdistriktsprogrammerne i dag opleves som meget tung og i flere lande er med til at forsinke implementeringen af landbrugspolitikken. Det er derfor vigtigt, at de strategiske planer kommer til at virke væsentligt mere enkle og effektive – ikke mindst da der fremadrettet lægges op til, at de også skal adressere initiativer under søjle 1. Det bety-

der, at Landbrug & Fødevarer for det første mener, at medlemslandene for hver ordning konkret skal begrunde, hvordan man har sikret den mest enkle regulering; dernæst skal bemærkninger fra landmændenes organisationer til implementering af nye regler vedlægges, når medlemslandene indsender deres strategiske planer til godkendelse i Kommissionen. Endelig skal alle strategiske planer oversættes til alle EU-sprog, således at der sikres gennemsigtighed og mulighed for at blive inspireret af en mere enkel implementering i andre EU-lande. Det er også vigtigt, at der er en smidig og hurtig godkendelsesproces fra EU's side så rammen om landbrugspolitikken i Danmark er kendt for danske landmænd i detaljer i god tid forud for den 1. januar 2021. Endelig er det helt afgørende, at rammerne sikrer en hurtig og effektiv udbetaling af landbrugsstøtte til landmændene. Det fremgår af forslaget, at medlemslandene kan risikere suspension for refusion af udgifter, såfremt der ikke er tilstrækkelig resultatopfyldelse. Det er afgørende, at landmænd, der leverer som aftalt, ikke risikerer manglende udbetaling som følge af medlemslandets (Danmarks) overordnede manglende performance. Det er i den forbindelse også afgørende, at landbrugspolitikens effekt vurderes ud fra nogle indikatorer, som landbrugspolitikken og landmændene har entydig indflydelse på. Derudover er det vigtigt i de strategiske planer, at medlemslandene overordnet set bevæger sig mod de målsætninger, der stilles over en flerårig periode. Her er det afgørende, at medlemslandene ikke bliver fastlåst på at fortsætte specifikke tiltag, blot fordi de har været anvendt historisk, men derimod kan udvikle og tilrettelægge indsatsen bedst muligt i forhold til at nå målsætningerne uanset, at det medfører udsving mellem årene.

I forhold til den *grundlæggende indkomststøtte med henblik på bæredygtighed (GIB) (afkoblet støtte)* bemærker Landbrug & Fødevarer, at den direkte støtte per hektar defineres som noget nyt som en decideret indkomststøtte. Støtten fortsætter som en afkoblet støtte per hektar. Den grønne støtte afskaffes og bliver en del af indkomststøtten. Til gengæld bliver det fremadrettet også muligt at anvende den direkte støtte til nye støtteordninger for miljø og klima, såkaldte "eco-schemes". Landbrug & Fødevarer mener, at det sender et forkert signal at kalde den grundlæggende indkomststøtte for "indkomststøtte", da Landbrug & Fødevarer anser landbrugsstøtten som en betaling for at landmændene i Europa skal opfylde høje krav til en bæredygtig landbrugs- og fødevarerproduktion. I den forbindelse mener Landbrug & Fødevarer, at det skal sikres, at minimum 60 % af søjle 1 gives til den grundlæggende indkomststøtte.

Vedrørende *konditionalitet*, noterer Landbrug & Fødevarer sig, at modtagelse af støtten ventes at være betinget af overholdelse af de nuværende krydsoverensstemmelseskrav, EU-krav og nationale lovkrav samt krav om sikring af god landbrugs- og miljømæssig stand. Den konkrete udmøntning af de enkelte krav kendes ikke endnu og konsekvenserne er derfor meget uklare. Det er som udgangspunkt positivt, at der gives større frihed til at tilrettelægge kravene nationalt, så de giver mening i en national kontekst. Det er dog afgørende, at kravene gennemføres på en enkel og meningsfuld måde, der tager udgangspunkt i at bakke op om god landmandspraksis. Samtidigt skal der være fokus på at undgå overimplementering og forvridding af konkurrencen mellem medlemslandene. Det skal derfor sikres, at krav, der stilles om betingelse for at modtage den grundlæggende indkomststøtte, skal være enslydende og gældende for alle europæiske landmænd. Det er i den forbindelse vigtigt, at landmænd i lande som Danmark, der generelt stiller skrappe krav til landbrugsproduktionen, ikke straffes ved at få indskrænket mulighederne for at opnå EU-støtte i forhold til konkurrenter i andre lande, hvor der er færre krav til produktionen. Det er vigtigt, at landbrugspolitikken også på dette område understøtter en produktion, der er effektiv og bæredygtig, frem for at stille den ringere end mindre effektive og bæredygtige konkurrenter. Det vil have afgørende betydning, hvordan man skelner mellem konditionalitet og en ekstra indsats herudover, der kan honoreres i de såkaldte "eco-schemes", så den konkrete implementering er af stor betydning.

Vedrørende *økologi* savner Landbrug & Fødevarer generelt et fokus på økologisk produktion i forslaget. Der er i det nuværende regelsæt en anerkendelse af økologisk produktion ved at økologer er ”green by definition”. Der savnes et lignende signal omkring økologisk produktion i det nye forslag.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til *intern udjævning* med tilfredshed at det med forslaget fortsat er muligt at differentiere betalingsrettighedernes værdi. Angående *omfordelingsstøtten* mener Landbrug & Fødevarer, at det skal være frivilligt for medlemslandene, om de vil indføre omfordelingsstøtte.

I forhold til *støtte til unge landmænd* finder man, at det er vigtigt, at EU’s landbrugspolitik er med til at understøtte generationsskifte. Det er positivt, at det forventes at være muligt at fortsætte med den nuværende støtteordning til unge landmænd, så der skabes kontinuitet for de landmænd, der nu anvender ordningen. Fremadrettet skal det overvejes, hvordan landbrugspolitikken anvendes til bedst muligt til at løse udfordringer med generationsskifte. I dag anvendes også EU-midler uden for landbrugspolitikken til at hjælpe med finansieringen af nye bedrifter og det er vigtigt, at denne mulighed fastholdes og komplementeres indsatsen under EU’s landbrugspolitik.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til *frivilligt ”eco-scheme”*, at det er meget interessant med en støtteordning i søjle 1, hvor det er muligt at give incitamentsbetalinger. Det er af stor betydning, at man kan anvende motiverende midler til en grøn omstilling. Der mangler dog fortsat detaljer om, hvilke rammer der gælder for at yde en ”incitamentsbetaling”. Landbrug & Fødevarer ønsker, at incitamentsbetalingen bliver så høj, at den sikrer landmændene en betydelig nettoindtjening. Ligeledes skal det være muligt at opkræve og målrette ordninger til landmænd i afgrænsede sektorer og geografiske områder. Endelig skal det være muligt at målrette støtten mod certificeringsordninger, herunder allerede eksisterende ordninger. Det er dog også her en stor udfordring, hvis landmænd i lande som Danmark, der i en lang årrække er gået foran i forhold til klima- og miljøeffektivitet, får færre muligheder og stilles ringere end landmænd i mindre effektive lande. Det bør derfor være muligt dels at støtte nationale krav, der ligger ud over EU-krav, og dels at støtte nye krav, der følger af en fælles EU-regulering.

I forhold til *støttelofter* noterer Landbrug & Fødevarer, at forslaget indeholder et obligatorisk støtteloft på ca. 750.000 DKK (100.000 €), og at der skal ske en gradvis støttereduktion for beløb over 450.000 DKK (60.000€) – såkaldt degressivitet. Når det beregnes, om en landmand når støtteloftet, vil det være muligt at indregne lønomkostninger i bedriften samt værdien af ejerens arbejde. Landbrug & Fødevarer er imod støttelofter. Landbrugsstøtten er en betaling for de ekstra omkostninger, som europæiske landmænd står over for som følge af efterlevelse af høje EU-standarder. De høje standarder efterleves både på den første hektar og på den sidste hektar. Derudover lægges der op til en meget bureaukratisk og omkostningstung model, da modregning af lønomkostninger vil medføre en ekstra administrativ byrde i forbindelse med støtteansøgningen. Det er ikke klart, hvad støtteloftet vil betyde for danske landmænd, og det er afgørende, at denne information tilvejebringes. Såfremt ønsket om at begrænse støtten til de største bedrifter fastholdes, så bør landene som alternativ til et absolut støtteloft kunne vælge en begrænset degressivitet.

Angående *koblet støtte* ønsker Landbrug & Fødevarer en markedsorientering af EU’s landbrugspolitik, og er derfor grundlæggende modstander af koblet støtte. Dette er blandt andet relevant i forhold til markederne for markfrø og kartoffelstivelse. Der kan dog være særligt udsatte sektorer, som kan have brug for koblet støtte – herunder i Danmark i form af en slagtepræmie til blandt andet kalve. I forslaget lægges der op til et loft på koblet støtte på 10 % dog med mulighed for ekstra 2 % til proteinafgroder. Landbrug og Fødevarer så gerne et loft på et lavere niveau, for at begrænse anvendelsen af koblet støtte i en række af EU’s lande i tilstrækkelig grad.

Vedrørende *kontrol og sanktioner* bemærker Landbrug & Fødevarer, at digitaliseringen betyder nye muligheder i relation til indberetning og kontrol, der kan betyde lettelser for erhvervet. Det er positivt, men det er samtidigt vigtigt, at der er et stort fokus på landmandens retssikkerhed. For eksempel at der ikke bliver tale om 100 % screening og dermed reelt på længere sigt 100 % fysisk kontrol. Det er også vigtigt, at en afgørelse til ugunst for den kontrollerede på landmandens anmodning skal kunne følges op af et fysisk kontrolbesøg, så en afgørelse ikke alene baseres på elektroniske datafund. Endelig er det også vigtigt, at landbrugspolitikken generelt bevæger sig bort fra at overfokusere på bagatelagte afvigelser fra reglerne. Der skal være mere fokus på ”vejledning og korrektion” i stede for den nuværende fokus på ”kontrol og sanktion”.

I forhold til *definitioner* m.v. bemærker Landbrug & Fødevarer, at der ikke lægges op til markante ændringer i de basale støttebetingelser, men at der fremadrettet vil være en større frihed til national udmøntning af definitioner og støttebetingelser. I forhold til Kommissionens forslag, om at støtten skal målrettes mod ”reelle landmænd”, så bakker Landbrug & Fødevarer op om dette. Det sker for at sikre, at EU’s landbrugsstøtte målrettes personer, hvis primære interesse er landbrugsproduktion. Det er dog afgørende, at en definition ikke udelukker deltidslændmænd m.v., der har en væsentlig indkomst fra andre kilder. Landbrug & Fødevarer mener, at definitionen skal udelukke, at støtten udbetales til for eksempel offentlige myndigheder, udefra kommende kapitalinteresser med et andet hovedfokus end landbrug, samt fonde hvis primære interesse er naturbeskyttelse m.v. Det er i denne forbindelse vigtigt, at den nationale administrative praksis ikke pålægger landmændene en væsentlig administrativ byrde.

Derudover ser Landbrug & Fødevarer et potentiale i, at der i forbindelse med forhandlingerne om de kommende regler for EU’s landbrugspolitik arbejdes for en større fleksibilitet, i hvordan EU-reglerne definerer det støtteberettigede areal. Det vil sige en såkaldt bruttoarealmodel, hvor landbrugsstøtten ikke reduceres, såfremt der etableres eller allerede eksisterer småbiotoper og andre natur- og biodiversitetstiltag på bedriften, og hvis aktivitetskravet ikke overholdes ned til 100 m² nøjagtighed. Dette kan give både forenkling og skabe rammerne for flere natur- og biodiversitetstiltag i agerlandet. For at sikre, at støtten understøtter en landbrugsproduktion er det afgørende, at støtten ydes til reelle landmænd.

Angående en *forenklet ordning for mindre landbrug* noterer Landbrug & Fødevarer sig, at Kommissionen forventes at fremlægge et forslag om forenklet EU-støtte til mindre landbrug. Det er vigtigt, at definitionen af mindre landbrug indebærer, at ordningen vil være relevant for mindre danske landbrug samt vil medføre en mærkbar forandring for mindre landbrug i Danmark.

Vedrørende *landdistriktspolitikken* påpeger Landbrug & Fødevarer, at landdistriktspolitikken i store træk fortsætter som hidtil. Dog under et mindre budget med krav om øget national medfinansiering. Det er vigtigt, at ordningerne under landdistriktsprogrammet generelt bliver enkle og meningsfulde, og det er vigtigt, at der findes en brugbar model for blandt andet engangserstatninger til landmænd, der gør noget på bedriften for eksempel natur og miljø. Som noget nyt stilles der dog krav om, at der skal ydes støtte til risikostyringsinstrumenter i form af finansielle bidrag til præmier til forsikringsordninger og finansielle bidrag til gensidige fonde. Landbrug & Fødevarer mener ikke, at dette skal være obligatorisk, men at det skal overlades til medlemslandene at vurdere, hvorvidt dette bør prioriteres i den nationale plan. Endelig bør den nationale medfinansieringssats for miljø-, klima- og naturtiltag ændres fra de foreslåede 80 % til den generelle sats på 43 %.

For så vidt angår *markedsforvaltning* noterer man sig, at Kommissionen lægger op til mindre rettelser af EU’s markedsforvaltning, som ikke umiddelbart giver anledning til kommentarer. Landbrug & Fø-

devarer vil dog – som for resten af forslaget – forbeholde sig ret til at vende tilbage, når det fremlagte forslag er gennemanalyseret.

I forhold til *performancebonus* påpeger Landbrug & Fødevarer, at det fremgår af notatet, at en del af Landdistriktsfonden reserveres til en performancebonus til medlemsstaten i 2026. Det er vigtigt, at denne bonus kommer landmænd og ikke kun administration til gode.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til *ikrafttrædelse*, at det er planen, at den nye landbrugspolitik skal træde i kraft den 1. januar 2021. Hertil bemærkes det, at landmændene har behov for tid til planlægning og forudsigelighed, hvorfor det er vigtigt, at der er en hurtig beslutningsproces i EU, der giver mulighed for, at landmændene i god tid kan modtage konkret information om eventuelle forandringer og dermed får mulighed for at forberede sig på de konkrete konsekvenser af forslaget.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til formandskabets ændringsforslag, at organisationen stiller sig uforstående over for, at forenkling og færre administrative byrder ikke er en del de strategiske planer, idet det er en af de helt centrale målsætninger med den reviderede politik.

Økologisk Landsforening mener, at det er vigtigt, at der sker et skifte i EU's landbrugspolitik, hvor passiv støtte gradvis erstattes med betaling for fælles goder som for eksempel betaling til naturelementer, naturpleje og naturtiltag i landbrugsdriften, afgræsning, forbud mod pesticider, lavere N-forbrug end tilladt via reglerne, kulstofopbyggende dyrkningspraksis, stier i landbrugslandet etc. Økologisk Landsforening mener med det udgangspunkt, at det er forkert at lade de direkte betalinger udgøre hovedparten i søjle I, som der lægges til i EU-Kommissionens forslag. Dog fremgår det ikke, hvad der forstås med "hovedparten", er det meget over halvdelen, eller er det godt og vel halvdelen?

Økologisk Landsforening mener, at basisindkomststøtten i den foranstående CAP-periode kan ligge på 50 % af betalinger fra søjle I, således at de resterende 50 % er afsat til grønne top ups. Basisindkomststøtten kan gradvis nedsættes i efterfølgende CAP-perioder. Ovenstående giver de bedste forudsætninger for at sikre både landbrugets og miljøets interesse, hvor miljø både dækker over naturkvantitet, kvalitet, vandmiljø og klima. Uden dette skifte vil der fortsat være pres på naturen i landbrugslandskabet, og konflikten mellem landbrug og natur vil være opretholdt.

Modellen vil også gøre det muligt at give konventionelle og økologiske landmænd lige vilkår, idet det dermed er muligt at undlade at afsætte særlige midler til økologiske arealstøtteordninger. Det vil sige, at økologi ikke skal have en særbevilling.

I forlængelse af dette, så mener Økologisk Landsforening, at det er forkert at opretholde økologiske arealstøtteordninger og miljøtiltag i søjle II. Hvis det bliver, som der er redegjort for i notatet, så vil den nye reform af den fælles landbrugspolitik ikke være den modernisering af EU's landbrugspolitik, som der er behov for, og som der kunne blive tale om, hvis midlerne i søjle I i højere grad disponeres til grønne top ups, mens søjle II afsættes til udvikling og demonstrationsaktiviteter, uddannelse, information og markedsfremme mm. Økologisk Landsforening noterer, at det foreslås, at der kan overføres 15 % til miljø- og klimamål udover overførsel til andre søjle II formål, men Danmark bør overordnet arbejde for, at miljøordningerne fremadrettet betales som grønne top ups fra søjle I. Det er midlerne i søjle I, der sikrer lige muligheder for alle landmænd på tværs af EU, og en national beslutning om at flytte midler fra landbruget (søjle I) til miljøet (pt. søjle II) fastholder skellet mellem landbrug og miljø.

Økologisk Landsforening vil i øvrigt gerne foreslå, at dyrevelfærd via ekstensivering af dyreholdet i form af mere plads og krav om adgang til udearealer fremmes via top up-modellen. EU's landbrugspo-

litik bør ikke fremme intensiveret husdyrproduktion, hvor landbrugsdyr lukkes inde i staldene. Økologisk Landsforening er bekymret for, at det kan blive en afledt effekt af EU-midler til klimateknologi.

Økologisk Landsforening hæfter sig ved, at der er en målsætning om, at 40 % af landbrugsbudgettet bidrager til klimamålsætninger. Det er positivt, men det bør styrkes ved det forslag foreningen har om, at mindst 50 % af søjle I udbetalingerne gives til grønne top-ups. Kommissionens forslag indeholder et forslag om vægtning, som Økologisk Landsforening finder angribelig, idet vægtningen betyder, at betaling til udvalgte interventioner tæller som klimabetalinger uanset deres faktiske anvendelse.

Økologisk Landsforening finder det interessant, at der er forslag om, at mindst 2 % af midlerne under søjle I skal anvendes på målsætningen om at "Tiltrække landbrugere og lette virksomhedsudviklingen i landdistrikterne". Økologisk Landsforening mener, at Danmark bør være opmærksom på, om det er et forslag, der kan anvendes aktivt som led i Småskalapakken, der er vedtaget i Fødevarerforlig IV, som skal understøtte småskalaproducenters eksistens og bidrag til innovation og erhvervsgrundlag i landdistrikterne.

Økologisk Landsforening vil gerne fraråde, at der gives mulighed for at etablere investeringsstøtteordninger til materielle investeringer. Tilskudsmidlerne materialiseres direkte i prisen for investeringen. Det er derimod godt og vigtigt, at der er mulighed for investering i vådområdeområdeprojekter. Det vil også være væsentligt, at der kan gives tilskud til samarbejdsprojekter, information og vidensoverførsel. Tilskud til samarbejdsprojekter kan være en væsentlig måde at få store sammenhængende naturarealer. Det er vigtigere end at prioritere nationale midler til jordfordeling, idet sammenhængende natur ikke behøves forudsætte, at arealerne ligger under samme ejer.

Økologisk Landsforening har suppleret ovenstående med følgende oversigt over nogle af de vigtigste punkter for foreningen.

Det er meget vigtigt for Økologisk Landsforening, at medlemslandene forpligtes på at afsætte en vis andel af søjle I på Eco-schemes. Helt konkret foreslår Økologisk Landsforening mindst 50 %. Det er vanskeligt at forestille sig, at der er lande, der vil give Eco-schemes høj prioritet, hvis der er andre medlemslande, der prioriterer at fortsætte med passiv produktionsstøtte i videst muligt omfang. Økologisk Landsforening forudsætter derfor, at reformen kun får begrænset effekt, hvis der ikke træffes beslutning om en minimumsbudgetramme i søjle I til Eco-schemes. Undlader man at fastsætte en minimumsbudgetramme, så kan det føre til konkurrenceforvridning mellem landene, da landmændene fra lande, hvor søjle I midler er prioriteret til Eco-schemes konkurrerer mod landmænd, der har modtaget støtte til at producere fødevarer.

Økologisk Landsforening fraråder, at man både har grønne støtteordninger i søjle I og i søjle II. Det skaber bureaukrati og kompleksitet og er derved en unødigt barriere for at få mere grønt for EU's landbrugspenge ifølge Økologisk Landsforening. Kompleksiteten og barrieren opstår, når der skal tilvejebringes sikkerhed for, at der er tydeligt forskel mellem grønne tiltag i søjle I og II. Det er allerede et problem i den eksisterende politik med grønning ifølge Økologisk Landsforening, og det problem vil fortsætte i den næste budgetperiode, hvis de grønne tiltag ikke samles i søjle I. Søjle II bør af hensyn til forenkling forbeholdes finansiering af faglig udvikling, uddannelse og information, herunder markedsfremme.

Økologisk Landsforening finder det af meget stor betydning, at handlinger under Eco-schemes kan belønnes med en incitamentsbetaling og ikke kun kompensere udgifter. Leverancer på natur og miljø, lavere klimaaftryk fra landbruget og beskyttelse af drikkevandet og særlige hensyn i husdyrproduktionen forudsætter, at landmanden får en betaling for disse tiltag, hvis de skal være et reelt alternativt

valg til yderligere produktion af fødevarer, der har en egen markedsværdi. Det er derfor af meget stor betydning, at det også er den måde, artikel 28 (6) litra a) skal læses: "6. Støtten til økoordningerne ydes i form af en årlig betaling pr. støtteberettiget hektar og ydes enten: (a) som betalinger ud over grundlæggende indkomststøtte som omhandlet i underafdeling 2 i denne afdeling ..."

Økologisk Landsforening er helt uforstående overfor, at det kun er tilladt at give incitamentsbetaling til grønne tiltag finansieret med midler fra søjle I. Det bør ændres, såfremt den endelige landbrugspolitik kommer til at indeholde grønne tiltag i begge søjler. Grønne tiltag i søjle II må lige nu forudses at være mere vidtgående og have endnu større samfundsværdi, eftersom de er flerårige. Samtidigt er netop behovet for også at sikre en egentlig incitamentsbetaling for søjle II tiltag én meget vigtig årsag til, at alle grønne tiltag skal samles i søjle I ifølge Økologisk Landsforening. Der er behov for konkret betaling, hvis de skal være et reelt alternativ til yderligere intensivning.

Angående indretningen af Eco-schemes, så er det Økologisk Landsforenings indstilling, at:

- i. Eco-schemes skal anvendes til at betale for tiltag, der går videre end generel regulering, idet man ikke ifølge Økologisk Landsforening betaler borgere og virksomheder for at overholde lovgivning, men i stedet betaler for, at de går videre end at overholde lovgivningen.
- ii. Der skal ifølge Økologisk Landsforening ikke være en selvstændig foranstaltning til økologi. Økologi kan være i lige konkurrence med konventionelle landbrugere, men hvis der mangler midler, så skal de ansøgere, der søger på mange foranstaltninger have højere prioritet end dem, der søger på få foranstaltninger.
- iii. Økologer kan evt. have højere prioritet, fordi de allerede er inde i et kontrolsystem, som kan håndtere kontrollen af foranstaltningerne.
- iv. Foranstaltninger i Eco-schemes forventes mindst at indeholde betaling for div. kulstofbindende praksis i jorden som efterafgrøder, vedvarende græs og afgræsningsmarker, træer, buske, stopning af dræn, jord ud af omdrift, agroforestry; forbud mod plantebeskyttelsesmidler ud over de, der er tilladte i økologi; afgræsning af naturearealer; etablering af naturelementer særligt, hvis de ikke må nedlægges igen; ekstensive husdyrbrugssystemer.

Økologisk Landsforening lægger meget vægt på, at Danmark arbejder målrettet for at få en accept af den såkaldte "bruttoarealmodel" som beskrevet af Miljø- og Fødevareministeriet. Det vil skabe en vigtig forenkling og fjerne presset på, at naturelementer i landbrugslandskabet, da disses eksistens ikke vil føre til en støttenedsættelse.

Det foruroliger Økologisk Landsforening, at beskyttelse af vådområder og tørvejerde er omfattet af konditionalitet. Der er et stort antal kulstofrige jorde i drift i dag, og det vil være et stort indgreb for landbruget, hvis landmændene ikke kan få betaling for at ophøre med at have dem under plov og stoppe drænen. Det er derfor vigtigt, at disse jorde kan indgå i eco-scheme aftaler og søjle II aftaler, hvis miljø- og klimaafgifter forsat finansieres fra begge søjler.

Økologisk Landsforening gør opmærksom på, at der er et stort behov for at tilvejebringe muligheder for at have træer på landbrugsjorden. Det udnyttes i såkaldte skovlandbrugssystemer. Under den nuværende politik periode, kan der plantes træer under lavskovsordningen. Men lavskovsordningen har indbyggede kriterier som i visse sammenhænge gør den mindre attraktiv. Trætallet skal kunne sættes ned, beplantningen skal kunne indrettes, så den fungerer hensigtsmæssigt sammen med husdyrhold, det skal være muligt at plante træer, der indgår som foder.

Økologisk Landsforening mener også, at det skal være muligt at kunne opretholde betaling fra den fælles landbrugspolitik, hvis landmanden for egne midler planter skov på sin jord. I dag kan landbrugsstøtten kun opretholdes, hvis skoven er plantet med statsstøtte.

For så vidt angår manglende resultatopfyldelse og performance bonus, så er det vigtigt for Økologisk Landsforening, at den enkelte landmand ikke risikerer et tilbagebetalingskrav eller forsinket udbetaling som følge af, at landet ikke har opfyldt sine egne resultatmål. En performanceudbetaling bør også komme landmændene til gode. Pengene i den europæiske landbrugspolitik bør prioriteres til at betale for ønsket adfærd i landbruget fremfor til administrative systemer i ministeriet.

Økologisk Landsforening er af den opfattelse, at det haster med at omlægge systemet fra passiv produktionsstøtte til betaling for fælles goder. Jo længere tid, denne omlægning udskydes, jo mere svinder opbakningen blandt EU's borgere til overhovedet at have et EU-budget til landbruget. Økologisk Landsforening mener i forlængelse af dette ikke, at der er overensstemmelse mellem det første mål af de 9 målsætninger, der er listet, der skal være opfyldt i de nationale strategiske planer for landbrugspolitikken: ”Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerforsyningsikkerheden ” og EU's borgernes holdning til landbrugspolitikken.

EU's borgere efterspørger ifølge Økologisk Landsforening mere økologi, mere plads til natur, rent drikkevand, dyrevelfærd og et landbrug, der har en lavere klimapåvirkning. Det fremgik meget klart af resultaterne af den offentlige høring som kommissionen publicerede i juli 2017 om ”modernisering og forenkling af EU's landbrugspolitik”. Der er i den grad behov for at fastholde et budget til landbruget, men det skal anvendes på en ny måde. Det er ikke længere fødevarerforsyning, der skal have høj prioritet. Erhvervet har udviklet sig og nu er det de fælles goder, der skal have høj prioritet ifølge Økologisk Landsforening. I forlængelse af dette, så skal det også sikres at en overførsel af midler fra søjle II til søjle I kun kan tilføres budgettet for eco-schemes. Midlerne skal ikke kunne tilføres basisstøtten.

Det Økologiske Råd bifalder indledningsvist Kommissionens hensigt om, at landbruget skal omstilles for at opfylde FN's bæredygtighedsmål og klimamålsætningerne fra Paris, og at udspillet ifølge organisationen løfter barren via øgede krav til "baseline" under de nye krav til "konditionalitet".

Angående *strategiske planer og eco-schemes* anerkender Det Økologiske Råd, at landbrugspolitikken går væk fra en 'one size fits all'-tilgang og i stedet vælger en mere målrettet tilgang, hvor landene kan udforme politikker og støtteordninger ud fra specifikke lokale geografiske og sociale rammevilkår og kulturer. Det Økologiske Råd anser denne ændring for nødvendig, for at landbrugspolitikken kan blive mere målrettet og effektiv i forhold til miljø-, natur- og klimamålsætningerne. Det Økologiske Råd bemærker dog, at det kan blive en glidebane, for det første fordi Kommissionen skal opstille tilstrækkeligt ambitiøse overordnede målsætninger for landene, og det er uvist, om Kommissionen reelt formår at fastholde disse krav over for alle medlemslande. For det andet skal der udvikles en ny performanceramme for overvågning, monitorering, afrapportering og evaluering, hvor der bør sikres en reel fremdrift og målopfyldelse fremfor, at der blot iværksættes ordninger, som dækker alle målsætninger. Ifølge Det Økologiske Råd er der store krav til, at Kommissionen reelt formår at fastholde effektivitet og fremdrift over for de enkelte medlemslande. For det tredje mener Det Økologiske Råd, at eco-schemes giver mulighed for, at lande kan udforme ambitiøse ordninger, men der er ingen garantier for omfang og effekt. Opdelingen mellem eco-schemes og landdistriktsordningerne risikerer ifølge Det Økologiske Råd at sløre billedet af de enkelte landes bidrag til offentlige goder, således at det ikke bliver mere enkelt, som det ellers var hensigten.

Angående *budgettet og basisindkomststøtten* bemærker Det Økologiske Råd, at budgettet indeholder et stort set fastholdt budget i løbende priser med fortsat omfordeling til lande i Østeuropa, et fortsat fald i faste priser grundet inflationen og et større fald i søjle II end i søjle I. Dermed følger udspillet til budgettet udviklingen over de seneste reformperioder, hvor landbrugspolitikens andel af det samlede budget er faldet fra 40 % til 30 % af det totale EU-budget ved afslutningen af den kommende periode.

Det Økologiske Råd bifalder en fortsat reduktion af den direkte støtte, som ses som en støtte, som landmændene får til en driftsform, som er i strid med miljø-, klima- og naturmålsætninger, på betingelse af at landmændene overholder gældende lov. Støtten kapitaliseres ifølge Det Økologiske Råd i jordpriserne, og dermed går støtten til jordejerne fremfor dem, der dyrker markerne. Det Økologiske Råd bemærker, at over en tredjedel af danske marker er forpagtede. Det Økologiske Råd finder det paradoksalt, at den direkte støtte kaldes basisindkomststøtte, når det ikke nødvendigvis er landmanden, der dyrker jorden, som får støtten. Det Økologiske Råd mener derfor, at den fælles landbrugspolitik er uegnet til uddeling af indkomststøtte, men at indkomststøtten burde overføres til de sociale fonde, som er bedre egnede til at tilpasse og strukturere støtten efter de sociale behov. Det Økologiske Råd mener derfor, at støtten i søjle I bør udfases og eventuelt flyttes til en social fond.

Det Økologiske Råd støtter *capping*, idet den direkte støtte ifølge organisationen favoriserer stordriftsfordele, idet der ikke kompenseres for disse. Det Økologiske Råd er dog skeptiske over for om den foreslåede model for capping vil opfylde hensigten, dels på grund af fradrag for beskæftigede, som er administrativt tungt og imod hensigten om simplificering, og dels fordi det må formodes, at en del bedrifter vil blive splittet op for at modgå krav om reduktion i støtten. Det Økologiske Råd ser i Danmark en strukturudvikling, hvor "familiebruget" og de mindre brug er på vej til at dø som en mulig driftsform. I mange andre lande er problemet endnu større, fordi hovedparten af bedrifterne er ganske små. Der er store værdier forbundet med de mindre ejendomme, både landskabeligt, miljømæssigt og socialt ifølge Det Økologiske Råd. Stordriftsfordelene er reelle og betydelige, og derfor er det uomtvisteligt, at et støtteregime uden hensyntagen til bedriftsstørrelser vil fremme strukturudviklingen og afviklingen af de mindre brug. Derfor bør der ifølge Det Økologiske Råd

Angående *fleksibilitet* mener Det Økologiske Råd, at muligheden for at rykke midler fra landdistriktsstøtten til direkte støtte og omvendt kan føre til ganske store forskelle i støttestrukturen mellem lande i EU. Det kan ifølge Det Økologiske Råd få meget store konsekvenser for miljøet, især i sydlige og østlige lande i EU. Samtidigt kan det vanskeliggøre overførsler af midler til landdistriktsordningerne, hvilket er nødvendigt for, at Danmark og andre lande kan nå i mål med opfyldelse af diverse direktiver og forpligtelser vedrørende vand, luft, natur, miljø og klima. Landmændene i Danmark og i andre medlemslande vil se en overførsel fra direkte støtte til landdistriktsmidlerne som en konkurrenceforvridning og vil argumentere for, at Danmark skal bevare flest mulige midler i den direkte støtte. Derfor mener Det Økologiske Råd, at muligheden for overflytning mellem søjlerne gøres ensidig, så der kun bliver mulighed for at vælge overførsel af penge til søjle II.

Brancheforeningen Danske Juletræer mener, at den danske og europæiske juletræsproduktion foregår helt overvejende på tidligere landbrugsjord, men juletræsproduktion har indtil nu ikke været omfattet af direkte arealstøtte fra EU. De ser gerne, at juletræsproduktion fortsat står uden for arealstøtte fra EU. Baggrunden er ønsket om et liberalt erhverv uden støtteincitament. De mener, at det er helt afgørende, at der er lige vilkår for alle europæiske juletræsproducenter, og at danske producenter ikke stilles ringere i relation til EU-støtte end andre europæiske juletræsproducenter.

De peger på, at polske juletræsproducenter i dag modtager arealstøtte til deres juletræsproduktion svarende til det halve af det danske landmænd får i direkte støtte. Ydermere har man i Frankrig og Belgien frem til 2016 haft tilskudsordninger til juletræsproduktion, men disse er nu afviklet.

Op mod 90 % af den danske juletræsproduktion afsættes til eksport, og erhvervet slås i disse år med et merudbud, der gør afsætningen yderst vanskelig. Således sælger mange danske producenter til under produktionsprisen, og set i dette lys er der ikke behov for ulige konkurrencevilkår på eksportmarkerne i Europa.

Brancheforeningen for Danske Juletræer opfordrer til, at europæisk juletræsproduktion totalt friholdes for nogen form for EU-arealstøtte, og at der gives lige vilkår for alle europæiske juletræsproducenter, hvis man beslutter sig for at lave støtteordninger for juletræsproduktion.

Sagen har været drøftet på et møde § 2-udvalget (landbrug) den 26. september 2018, hvor følgende blev bemærket:

Landbrug & Fødevarer finder, at det er vigtigt, at større krav til landmændene ikke kombineres med store reduktioner i landbrugsbudgettet. Landbrug & Fødevarer bemærker i den forbindelse, at det ikke er rimeligt, at landbruget betaler for Brexit og ønsker at fastholde niveauet for budgettet. Landbrug & Fødevarer er stærkt bekymrede for ekstern omfordeling, og at der som minimum bør lægges vægt på andre faktorer, herunder det samlede støtteniveau under søjle I og II.

Landbrug & Fødevarer ønsker ikke støtteloft ("capping"), men såfremt det måtte indgå i drøftelserne kan det overvejes at fokusere på degressiv støtte i lyset af stordriftsfordele for større bedrifter (på linje med modellen i 2013-reformen). Det skal også ses i sammenhæng med vigtigheden af, at støtten går til ægte landbrugere.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at nationale krav, der ligger ud over krav på europæisk niveau skal kunne kompenseres af landbrugsstøtten, således at baseline er kravene på europæisk niveau. Det er nødvendigt for at skabe lige vilkår for alle medlemsstater. Det betyder også, at eco-schemes skal kunne understøtte ambitiøse nationale tiltag. Landbrug & Fødevarer ønsker klare ramme for fleksibilitet mellem søjle I og II, herunder den nationale medfinansiering for at undgå konkurrenceforvridning.

Danske Gartnerier er tilfredse med, at ordningen for producentorganisationer inden for frugt og grønt fortsætter, men er bekymrede for minimumskrav om anvendelse af midler til forskning og udvikling. Danske Gartnerier stiller spørgsmålstejn ved om pengene er bedst udnyttet til dette formål, da der er afsat relativt få midler, og det vil være en ny opgave for producentorganisationerne.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Mange medlemsstater er kritiske over for den foreslåede budgetreduktion og ønsker en fastholdelse af niveauet for landbrugsbudgettet. Mange central- og østeuropæiske medlemsstater ønsker en mere vidtgående omfordeling af den direkte støtte mellem medlemsstaterne, mens andre medlemsstater er imod omfordelingen.

Der er bred enighed om, at der med reformen skal opnås forenkling og en større grad af subsidiaritet indenfor rammerne af en fælles landbrugspolitik, og der er udbredt bekymring for, at forslaget ikke lever op til dette, da der blandt andet er mange obligatoriske elementer i forordningen. Der er endvidere udbredt efterspørgsel efter flere informationer om de strategiske planer og godkendelsen af disse, ligesom flere medlemsstater giver udtryk for, at det ikke er en forenkling, at den direkte støtte omfattes af planerne. Flere medlemsstater er endvidere skeptiske over for tilføjelsen af yderligere krav under konditionaliteten, og en række medlemsstater er kritiske over for, at eco-scheme skal være obligatorisk i søjle I, da de ønsker at fremme de grønne målsætninger gennem ordninger i søjle II.

Et flertal af medlemsstater er kritiske over for de foreslåede støtteloft (capping) og tvungen omfordeling til mellemstore og små bedrifter, og ser gerne, at capping gøres frivilligt. Herunder har mange medlemsstater fremført, at obligatorisk capping vil pålægge både administration og landbrugerne betydelige administrative byrder. Nogle få medlemsstater er kritiske over for muligheden for at fortsætte med nuværende niveauer for koblet støtte, og ser gerne, at niveauerne reduceres yderligere, mens mange medlemsstater efterspørger videre rammer, og at flere sektorer kan omfattes.

Et flertal af medlemsstater er positive over for, at der foreslås mulighed for støtteordninger til "andre sektorer" som et led i markedsordningerne. Nogle af disse medlemsstater ønsker, at muligheden for støtte til "andre sektorer" også kan ydes til andre former for sammenslutninger end producentorganisationer for eksempel kooperativer.

Mange medlemsstater er kritiske overfor, at det er obligatorisk at yde støtte til risikostyringsinstrumenter under søjle II. De mener, at det bør være frivilligt for medlemsstaterne.

Mange medlemsstater er kritiske overfor, at Kommissionen i en række tilfælde tillægges beføjelser til at vedtage delegerede eller implementerende retsakter med henblik på fastlæggelse af yderligere krav. Kritikken omfatter blandt andet omfanget af beføjelser til Kommissionen, og at en række af de delegerede og implementerende retsakter vil blive fastlagt for sent i forhold til udarbejdelsen af den strategiske plan. Medlemsstaterne har således udtrykt ønske om, at de vigtigste bestemmelser fremgår af basisretsakten fremfor af efterfølgende gennemførelsesforordninger.

Medlemsstaterne er generelt positive overfor formandskabets reviderede tekstforslag og mener, at det udgør et godt grundlag for de videre drøftelser. Mange medlemsstater støtter en undtagelse for små bedrifter i forhold til GLM-krav, mens nogle få medlemsstater mener, at alle bedrifter bør opfylde disse krav. Der er bred opbakning til forslaget om, at performancevurderingen sker hvert andet år, men visse medlemsstater ønsker, at der alene skal være en midtvejs- og slutevaluering af performance.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at drøftelser vedrørende den fælles landbrugspolitik ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme (MFF), idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 % af EU's BNI.

Inden for den fælles landbrugspolitik er regeringen imod en omfordeling af den direkte støtte mellem medlemsstaterne. Hvis der eventuelt skal ske en omfordeling, skal den i givet fald finansieres af alle medlemsstater, som Kommissionen har foreslået. Derudover er det væsentligt, at en eventuel omfordeling ikke alene omfatter støtte i søjle I, men sker ud fra en samlet betragtning af medlemsstaternes støtteniveau i begge søjler.

Regeringen lægger generelt vægt på, at reformen af EU's landbrugspolitik bidrager til en modernisering af den fælles landbrugspolitik med fokus på udvikling af en fortsat markedsorienteret, bæredygtig og konkurrencedygtig landbrugssektor. Regeringen arbejder for, at landbrugssektoren styrkes gennem et velfungerende indre marked, hvor markedsforvridende koblet støtte reduceres, og hvor der er fortsat fokus på det globale marked og på innovation og udvikling, herunder af bioøkonomien.

Regeringen støtter Kommissionens forslag om en resultatbaseret tilgang til landbrugspolitikken frem for en tilgang baseret på overholdelse af detaljerede krav. Regeringen finder ikke Kommissionens forslag tilstrækkelig ambitiøst i den sammenhæng og arbejder for en reel fleksibilitet for medlemsstaterne til at skabe synergi og tilpasse og målrette landbrugspolitikken til lokale forhold.

Regeringen arbejder for, at der sikres lige konkurrencevilkår på tværs af EU's medlemsstater og ens rammevilkår for små, mellemstore og store bedrifter. Regeringen arbejder derfor for, at støtteloftet ("capping") og omfordeling skal være frivillige at anvende for medlemsstaterne.

Regeringen arbejder for, at den fælles landbrugspolitik i øget omfang kan bidrage til at understøtte EU-målsætninger inden for miljø og klima. Regeringen arbejder for en målrettet og incitamentsbaseret tilgang til den grønne arkitektur, herunder fælles krav for alle landmænd og mulighed for at anvende

landbrugsbudgettet til væsentlige frivillige og obligatoriske indsatser på natur-, miljø- og klimaområdet. Til gengæld for en fælles, mere præcis og enkel støttebaseline, som giver bedre mulighed for at give incitamenter og kompensere målrettede indsatser, er regeringen åben over for en øremærkning af en del af den direkte støtte til miljø- og klimaordninger i tillæg til den øremærkning, der allerede er til det grønne område under søjle II.

Endelig arbejder regeringen for en reel forenkling af landbrugspolitikken for støttemodtagere og administration blandt andet gennem brug af muligheder i ny teknologi som monitorering og en mere omkostningseffektiv kontrol. Regeringen arbejder i forlængelse heraf for enklere regler, som i øget omfang kan tilgodese samspillet mellem landbrug, natur og klima, og i den forbindelse arbejder regeringen for, at reglerne for støtteberettigede arealer forenkles i form af bruttoarealmodellen, så landbrugerne gives incitament til at bevare våde områder og/eller grønne biotoper på deres marker.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. marts 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. marts 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. marts 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 25. januar 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. januar 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. december 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. december 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. november 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 5. oktober 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. oktober 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. september 2018.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. juli 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. juli 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 27. juni 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets den 13. juni 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2018.

Kommissionens meddelelse om fremtidens landbrugspolitik har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. marts 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) 19. marts 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 16. marts 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. februar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. februar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. januar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. januar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2017.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

2. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013 KOM (2018) 393

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. marts 2019. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen offentliggjorde 1. juni 2018 et forslag til forordningen om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik for perioden 2021-2027. Forslaget afløser Europa-Parlamentets og Rådets nuværende forordning (EU) nr. 1306/2013. Forslaget indeholder forhold om finansiering af den fælles landbrugspolitik, det overordnede regelsæt for medlemsstaternes forvaltningssystem herunder den kompetente myndighed, udbetalings- og certificeringsorganer samt regler om regnskabsafslutning og efterprøvende regnskabsafslutning. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Baggrund

Kommissionens forslag KOM(2018) 393 til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik (den horisontale forordning) afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013. Forslaget udgør en del af det samlede forslag til reform af den fælles landbrugspolitik for perioden 2021-2027.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) 15. april 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Formål og indhold

Forslag til forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik (den horisontale forordning) indeholder en række ændringer og tilføjelser i forhold til nuværende bestemmelser i Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering af den fælles landbrugspolitik.

Foruden forhold om finansiering af den fælles landbrugspolitik samt det overordnede regelsæt for medlemsstaternes forvaltningssystem, herunder den kompetente myndighed, udbetalings- og certificeringsorganer omfatter forslaget regler om regnskabsafslutning og efterprøvende regnskabsafslutning.

Strategiske planer for landbrugspolitikken afløser landdistriktsprogrammer

Kravet om, at medlemsstaterne skal udarbejde landdistriktsprogrammer, bliver afløst af et krav om, at medlemsstaterne skal udarbejde en samlet strategisk plan for landbrugspolitikken, der beskriver de tiltag, mål og effekter, som knytter sig til den støtte, som landene vil yde i form af direkte landbrugsstøtte, markedsrelateret støtte og landdistriktsstøtte.

Forhold mellem Kommissionen og medlemsstatens forvaltningssystem

Kommissionens forslag præciserer, at medlemsstaterne på ministerielt niveau skal udpege en kompetent myndighed, der udpeger og godkender betalingsorganet. Ligeledes udpeger myndigheden certificeringsorganet. Et certificeringsorgan skal udpeges for minimum tre år. Certificeringsorganet skal attestere korrektheden af den årlige gennemførelsesrapports outputindikatorer samt, at den interne ledelsesstruktur fungerer korrekt. Certificeringsorganet skal som noget nyt også attestere den årlige overvågning af målopfyldelsen, som er en del af den strategiske plan for landbrugspolitikken, som medlemsstaten skal udarbejde.

Betalingsorganer, som i tre år ikke har håndteret udbetalinger fra Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), kan ikke fortsætte som udbetalingsorgan. Medlemsstaterne kan ikke udpege nye betalingsorganer efter den dato, hvor forordningen træder i kraft.

Der bliver stillet krav om, at direktøren for betalingsorganet skal sende en årlig forvaltningserklæring om de interne kontrolsystemers korrekte funktionsmåde sammen med et sammendrag af de endelige revisionsberetninger og de gennemførte kontroller. Herudover bliver der stillet et nyt krav om, at direktøren skal fremsætte en gennemførelsesrapport (performance report) om, at støtte er udbetalt i overensstemmelse med gældende mål og regler. Endvidere skal der fremlægges en forvaltningserklæring om, at de rette ledelsesstrukturer eksisterer, så der er sikkerhed for de resultater, der fremgår af den årlige gennemførelsesrapport.

Finansiering af udgifter

Der er fortsat etableret en mekanisme med henblik på at sikre overholdelse af det budgetmæssige loft ved at nedsætte den direkte støtte med en procentsats, såfremt budgetrammen for markedsrelaterede udgifter og direkte støtte ikke kan overholdes. Mekanismen kaldes finansiel disciplin, men den forventes ikke at blive anvendt hvert år, som det sker i dag. En hidtidig bagatelgrænse på 2.000 € (ca. 15.000 kr.), for om en støtteansøger skal bidrage til finansiel disciplin, bortfalder.

Der oprettes en landbrugsreserve på minimum 400 mio. € (ca. 3 mia. kr.). Reserven kan bruges til intervention, privat oplagring og i situationer med prisfald, sygdomsudbrud m.v. En tilsvarende reserve kaldes i dag krisereserven, hvis fokus er mere snæver end den foreslåede landbrugsreserve. Som noget nyt bliver det muligt at videreføre landbrugsreserven til næste regnskabsår, hvis den ikke bliver brugt i det første regnskabsår. Det vil sige, at landbrugsreserven ikke som tidligere bliver refunderet til støttemodtagerne, såfremt beløbet ikke anvendes for dernæst at etablere en ny reserve for det kommende år. Ubrugte midler fra den eksisterende krisereserve i budgetåret 2020 vil kunne overføres til den nye landbrugsreserve i budgetåret 2021. Anvendes hele eller dele af reserven vil den fyldes op via uforbrugte midler indenfor landbrugsbudgettet eller finansiel disciplin.

Bestemmelser om, at der ikke må ske dobbeltfinansiering under Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) udvides til også at omfatte Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL). Støttemodtagere har mulighed for at modtage støtte fra flere ordninger under Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og andre europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fonde) eller EU-instrumenter, så længe den samlede støtte ikke overskrider den højest gældende støtteintensitet eller det højeste støttebeløb for en given ordning.

Udgifter under Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) er kun støtteberettigede, hvis de er udbetalt af et akkrediteret betalingsorgan.

Nye muligheder for at Kommissionen kan suspendere, reducere og underkende medlemsstatens udgifter

Suspensioner

Forslaget indeholder en række nye muligheder for, at Kommissionen fremadrettet kan suspendere refusion af medlemsstatens udgifter. Kommissionen kan blandt andet foretage suspension af refusion, hvis medlemsstaten ikke leverer årsregnskabet eller den årlige gennemførelsesrapport til tiden. Suspensioner vil blive ophævet, hvis medlemsstaten leverer oplysningerne inden for en frist på 6 måneder.

Kommissionen kan suspendere refusioner til medlemsstater, hvis der konstateres en væsentlig forskel mellem de anmeldte udgifter og det rapporterede output for en ordning (> 50 %). Medlemsstaten har mindst 30 dage til at sende supplerende oplysninger, som kan forhindre en suspension. Denne kan enten ophæves, eller den kan gøres permanent via en beslutning, som Kommissionen træffer senest 15. oktober. Kommissionen skal vurdere den finansielle korrektion på baggrund af forskellen mellem de faktisk anmeldte udgifter for hver foranstaltning og de relevante outputindikatorer i den strategiske plan for landbrugspolitikken samt eventuelle justeringer, som medlemsstaten har foretaget. Der skal således være et match mellem anmeldte udgifter og leveret output.

Kommissionen kan også suspendere i forhold til performancedelen, det vil sige medlemsstatens flerårige resultatopfyldelse, som bliver indberettet sammen med årsregnskabet. Suspensionen finder sted, hvis der er en afvigelse (> 25 %) mellem den faktiske resultatindikator og det årlige delmål for samme indikator. Hvis der er en forsinket eller utilstrækkelig resultatopfyldelse i forhold til de flerårige resultatmål i den strategiske plan for landbrugspolitikken, skal medlemsstaten udarbejde en effektiv handlingsplan i samarbejde med Kommissionen. Resultatmål ventes at omfatte en række forskellige resultatindikatorer inden for samme områder. Hvis handlingsplanen ikke fører til, at forholdet bliver rettet op, kan Kommissionen suspendere refusionen til medlemsstaten indenfor det pågældende udgiftsområde. Suspensionen fastlægges proportionalt i forhold til relevante udgifter. Suspensionen ophæves, når målopfyldelsen igen er på sporet, men den kan blive permanent (reduktion, jf. også nedenfor), hvis situationen ikke er genoprettet inden lukningen af den strategiske plan for landbrugspolitikken.

Endelig kan udgifter blive suspenderet, hvis Kommissionen konstaterer alvorlige mangler i medlemsstatens forvaltningssystem. Hvis det er tilfældet, skal medlemsstaten udarbejde en effektiv handlingsplan i samarbejde med Kommissionen. Hvis medlemsstaten ikke får afhjulpet situationen, kan Kommissionen suspendere de månedlige udgifter (EGFL) samt de kvartalsvise udgifter (ELFUL) proportionalt. Suspensionen kan i første omgang vare i op til 12 måneder, men Kommissionen har mulighed for at forlænge perioden med yderligere 12 måneder. Endelig kan en manglende efterlevelse udløse krav om tiltag i forbindelse med den efterprøvende regnskabsafslutning fra Kommissionen, og dette kan føre til en underkendelse.

Reduktioner

Forslaget indebærer også, at Kommissionen bagudrettet kan reducere udbetalinger til medlemsstaterne, såfremt performanceafstemningen viser, at realiserede udgifter ikke har et tilsvarende output (for hektarer eller antal projekter). En suspension fra en tidligere performanceafstemning som følge af en diskrepans på mere end 50 % kan ligeledes gøres til en permanent reduktion, hvis medlemsstaten ikke retter op på misforholdet mellem udgifter og output. På samme måde kan suspension som følge af manglende fremgang mod milepælene ved performancegennemgangen i sidste ende gøres til en permanent reduktion, hvis medlemsstaten ikke gennemfører den pålagte handlingsplan tilfredsstillende.

Underkendelser

Såfremt Kommissionen konstaterer alvorlige mangler i en medlemsstat myndighedsstrukturer, kan der i sidste ende meddeles underkendelser. Reglerne herfor er kun i meget begrænset omfang beskrevet i forordningsudkastene og ventes nærmere fastsat i delegerede retsakter.

Én revision

Kommissionen introducerer begrebet én revision (single audit) i forslaget.

Det betyder, at Kommissionens revision i højere grad vil kontrollere certificeringsorganets arbejde i stedet for som i dag, hvor Kommissionen gennemfører egne revisioner af medlemsstaternes administration af de forskellige støtteordninger.

Kommissionen forbeholder sig dog ret til at gennemføre egne revisioner med det formål at kontrollere, om administrativ praksis er overholdt, om de afholdte udgifter er i overensstemmelse med det output, der er rapporteret i de årlige resultatrapporter, om certificeringsorganets arbejde er udført som krævet, og om betalingsorganerne overholder akkrediteringskravene.

I den nuværende forordning er der regler for, hvordan udbetalingsorganerne skal agere overfor støttemodtagere. For eksempel når det handler om at inddrive uretmæssigt udbetalte beløb fra støttemodtagere. Disse regler er udgået af forslaget. Det vurderes, at Kommissionen ikke længere vil regulere disse forhold i detaljer. Det bliver i stedet op til medlemsstaterne at definere disse forhold i den strategiske plan for landbrugspolitikken, der godkendes af Kommissionen. Det bliver op til certificeringsorganet at kontrollere, at medlemsstaterne efterlever egne regler inden for den godkendte strategiske plan for landbrugspolitikken og overordnede EU-regler.

Kontrol- og sanktionssystem (generelle regler)

Medlemsstaterne skal indenfor rammerne af den fælles landbrugspolitik vedtage lovgivning og administrative procedurer, som sikrer en effektiv beskyttelse af Unionens finansielle interesser. Som noget nyt indebærer dette, at medlemsstaterne ud fra rammer fastsat af Kommissionen skal udforme kontrol- og sanktionssystemer. Kontrolsystemet skal sikre, at uregelmæssigheder og svig forebygges, afsløres og berigtiges. Sanktionerne skal være effektive, præventive og proportionale.

Integreret forvaltnings- og kontrolsystem

Medlemsstaterne skal fortsat opretholde et integreret administrations- og kontrolsystem (IACS) til anvendelse ved forvaltning af støtte til arealer og dyr. Systemet skal også omfatte et satellitbaseret arealmonitoreringssystem. Medlemsstaten skal årligt foretage en kvalitetstest af monitoreringssystemet i overensstemmelse med en metode, der bliver fastsat for hele EU. Hvis testen viser svagheder i systemet, skal medlemsstaten iværksætte korrigerende foranstaltninger eller udarbejde en handlingsplan for disse foranstaltninger.

Medlemsstaten skal senest 15. februar i det efterfølgende kalenderår sende en kvalitetsrapport til Kommissionen. Hvis det er relevant, skal den indeholde en tidsplan for de korrigerende foranstaltninger.

Desuden får medlemsstaterne pligt til at lagre og dele data for at dokumentere de opnåede resultater og målsætninger. Data skal gemmes og kunne tilgås i medlemsstatens digitale databaser. Det skal kunne ske i det seneste og de ti foregående kalenderår.

Kontrolsystemer og administrative sanktioner i forhold til konditionalitet

Konditionalitet dækker over regler, som skal være overholdt for at modtage areal- og dyrebaseret landbrugsstøtte. Konditionaliteten er nærmere beskrevet i notatet om forordningsforslaget vedrørende strategiske planer for landbrugspolitikken. Principperne fra det nuværende system med krydsoverensstemmelse om kontrol og sanktioner bliver videreført. Medlemsstaterne skal etablere et kontrolsystem, der sikrer, at ansøgerne opfylder kravene til konditionalitet. Medlemsstaterne skal årligt gennemgå effektiviteten af kontrolsystemet. Dette skal blandt andet ske ved at gennemføre fysisk kontrol hos støttemodtagerne. Andre kontrolsystemer er mulige og kan afhænge af, hvilke regler og standarder indenfor konditionaliteten, der er tale om. Kontrollen skal dog mindst være på niveau med den fysiske kontrol.

Populationen, der bliver udtaget til kontrol, skal omfatte mindst 1 % af støttemodtagerne inden for den pågældende støtteordning omtalt i de strategiske planer for landbrugspolitikken. Populationen bliver valgt ud fra princippet om risikobaseret udvælgelse, men skal også indeholde et vist element af tilfældig udvælgelse. Samme princip anvendes i dag.

Manglende overholdelse af konditionalitet medfører sanktioner til den enkelte støttemodtager. Den manglende overholdelse skal kunne føres direkte tilbage til støttemodtageren og skal vedrøre enten støttemodtagerens landbrugsaktivitet eller bedriftens areal.

Når medlemsstaten beregner en nedsættelse af tilskuddet eller en udelukkelse, er det forventningen, at den skal tage hensyn til, hvor alvorlig, omfattende, varig og hyppig den konstaterede manglende overholdelse er. Hvis der er tale om manglende overholdelse på grund af forsømmelighed, skal sanktionen i form af støttenedsættelse generelt udgøre 3 % af det totale beløb, der er søgt støtte til.

Formandskabets ændringsforslag

Formandskabets ændringsforslag genindfører blandt andet bestemmelsen om, at medlemsstaterne skal begrænse antallet af godkendte betalingsorganer under hensyn til deres forfatningsmæssige bestemmelser, ligesom det er gældende i den nuværende forordning. Formandskabet foreslår også i deres ændringsforslag, at der etableres en overgangsperiode for medlemsstater, før arealmonitoreringssystemet skal anvendes i den kommende reformperiode. Endvidere foreslås det, at deadline for indsendelse af de årlige kvalitetsrapporter rykkes fra 15. februar til 1. marts. Formandskabet foreslår, at grænsen for hvilke landmænd omfattes af finansiel disciplin genindføres og bliver 2.000 €/år. Afsluttende foreslås det, at små bedrifter under en vis hektargrænse undtages sanktioner for ikke-overholdelse af SMR-kravene (de lovgivningsbestemte forvaltningskrav).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) 15. april 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, der er det ledende udvalg. Europa-Parlamentets ordfører har i sit udkast til ændringsforslag lagt op til at ændre en række gennemførsels-

bestemmelser til delegerede retsakter i forhold til procedurer for betalingsorganernes godkendelse, certificeringsorganernes opgaver og handlingsplanernes indhold og opstilling. Derudover lægger udkastet op til, at landbrugsreserven målrettes kriser og ikke almindelig markedsforvaltning. Finansiell disciplin bør ifølge udvalget kun anvendes som en sidste mulighed til at fylde krisereserven op, og der bør fortsat være en minimumsgrænse på 2.000 € per landmand.

Europa-Parlamentets landbrugsudvalg planlægger at stemme om ændringsforslagene til april 2019, og der vil dermed ikke være tid til en plenarafstemning inden valget til Europa-Parlamentet.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 19. juni 2017, og lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteleven), jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 22. marts 2018. Dertil kommer en række bekendtgørelser for de enkelte støtteordninger under landdistriktsprogrammet og direkte betalinger.

Konsekvenser

Forslaget til forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik ventes at have statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, lovgivnings- og administrative konsekvenser samt konsekvenser for udmøntningen af EU's budget, for miljøet og beskyttelsesniveauet. Eksempelvis vil reglerne om kontrol have administrative konsekvenser, men disse vil afhænge af de konkrete implementeringsvalg. Derudover vil forordningen have miljømæssige konsekvenser i relation til reglerne om konditionalitet, som dog primært fastlægges i forordningen om strategiske planer. Endelig vil forslaget kunne have erhvervsøkonomiske konsekvenser i forhold til spørgsmålet om finansiell disciplin og reglerne om landbrugsreserven.

Høring

Sagen har været i høring i § 2-udvalget (landbrug), hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer var bekymrede i forhold til brugen af landbrugsreserven. Såfremt reserven kunne benyttes til forebyggende tiltag, frygtede Landbrug & Fødevarer, at der ikke ville være tilstrækkeligt med budgetmidler i landbrugsreserven til pludselige krisesituationer.

Landbrug & Fødevarer bemærker til Kommissionens forslag til den fremtidige horisontale forordning for EU's landbrugspolitik, at høringssvaret skal betragtes som en foreløbig overordnet tilkendegivelse af Landbrug & Fødevarers holdning til indholdet i den horisontale forordning, da forslaget til forordningen på tidspunktet for afgivelse af høringssvaret endnu ikke var offentliggjort.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at det i forhold til finansiering, forvaltning og overvågning af den fremtidige fælles landbrugspolitik i EU er helt afgørende, at der skabes reel regelforenkling og administrativ forenkling, som den enkelte landmand kan mærke. Endvidere er det afgørende, at principperne for kontrol bevæger sig fra et ensidigt fokus på overtrædelse og sanktion til et princip om vejledning og korrektion, at kontrollen ikke hænger sig i bagateller, og at retssikkerheden er i orden for landmanden når der anvendes alternative metoder til den fysiske kontrol.

Landbrug & Fødevarer noterer sig i forhold til forenkling, at det særlige kontrol- og sanktionssystem for de grønne krav forsvinder. Ligeledes noterer Landbrug & Fødevarer, at der fremadrettet kun skal være én revision. Landbrug & Fødevarer finder, at det på nuværende tidspunkt er meget uklart, hvordan der fremadrettet kan skabes reel forenkling for den enkelte landmand. Det er vigtigt, at der kræves konkret og målbar forenkling direkte ude hos den enkelte landmand, og dette bør være et centralt mål, der skal følges op på i de strategiske planer. Landbrug & Fødevarer bemærker, at der generelt lægges op til, at medlemslandene i højere grad selv skal beslutte, hvordan kontrolsystemerne skal se ud. I denne forbindelse mener Landbrug & Fødevarer, at det er centralt, at EU-retningslinjerne på dette område sikrer, at der i højere grad skal være mulighed for at have fokus på vejledning og korrektion, og at det ikke bør være muligt at stramme og/eller eskalere sanktionssystemet overfor landmanden i tilfælde, hvor medlemslandene af en eller anden årsag ikke når de mål, der er fastsat i den strategiske plan. Ligeledes bemærker Landbrug & Fødevarer, at det er meget vigtigt, at det ikke får betydning for støtteudbetalingerne til landmanden i tilfælde, hvor Kommissionen suspenderer refusionen af den udbetalte støtte.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at kontrolsystemet for den nye såkaldte "konditionalitet" ligger tæt op ad det eksisterende system for krydsoverensstemmelse. Landbrug & Fødevarer henviser til, at det fremgår, at en støttereduktion for en overtrædelse i udgangspunktet skal være 3 %, og principperne for varslingsystemet ved mindre overtrædelser fortsættes. Generelt ligger disse principper relativt langt fra det generelle princip om vejledning og korrektion frem for sanktioner. Man finder, at der generelt er brug for et væsentligt større råderum for bagatelagtige overtrædelser, end der i dag ligger i varslingsystemet. Endvidere mener Landbrug & Fødevarer, at der også som minimum bør fastsættes et maksimalt loft for, hvor stor en støttereduktion landmanden kan få, og at det bør være muligt at give støttereduktioner på mindre end 3 %.

Landbrug & Fødevarer ser et stort potentiale i at anvende nye teknologier til at gøre både reguleringen og administrationen smartere og enklere for landmanden i fremtiden. Udfordringen med den geospatiale ansøgning, som den er i dag, er, at der er et alt for stort detailfokus. Dette giver ikke mindst problemer på de mere ekstensive arealer, hvor det er nærmest umuligt at forudse støtteberettigelsen af et areal ned til 100 m² nøjagtighed. Det er vigtigt, at denne bagatelgrænse bliver hævet væsentligt i fremtiden. Landbrug & Fødevarer bemærker, at hvis nye teknologier skal anvendes til kontrol og monitorering er det også helt centralt, at det tillades, at der kun kigges på de mere alvorlige sager, så der ikke spildes tid og ressourcer både for landmænd og myndigheder på at håndtere bagatelsager og meget små støttebeløb. Landmandens retssikkerhed skal være i centrum. Der må ikke være tale om 100 % screening og dermed reelt på længere sigt 100 % fysisk kontrol. Det bør til enhver tid være muligt for landmanden at rekvirere et fysisk kontrolbesøg, hvis landmanden er uenig i det kontrolresultat, der er fremkommet ved monitorering. En afgørelse til ugunst for den kontrollerede skal følges op af et fysisk kontrolbesøg, og en afgørelse må ikke alene kunne baseres på elektroniske datafund. Landbrug & Fødevarer mener desuden, at det er vigtigt, at anvendelse af monitorering ikke medfører øgede krav til, at landmanden løbende skal dokumentere. Dette vil give en voldsomt forøget administrativ byrde.

Landbrug & Fødevarer bemærker afslutningsvis, at det er meget positivt, at landbrugsreserven – der erstatter den tidligere krisereserve – fremadrettet ikke skal opkræves på ny hvert år, men at ubrugte midler overføres til det efterfølgende år. Man finder dog, at det fortsat er et problem, at landbrugsreserven kan reetableres ved at anvende finansiell disciplin. Dermed er det de samme landmænd, som landbrugsreserven skal bruges til at hjælpe, der kommer til at betale.

Økologisk Landsforening fremhæver betydningen af, at Danmark arbejder for at få det danske forslag om en bruttoarealmodel igennem. Ifølge Økologisk Landsforening vil det skabe stor forenkling for både forvaltningen af arealstøtteordningerne og for landmændene. Det vil være til gavn for natur og

biodiversitet i landbrugslandskabet, idet en bruttoarealmodel giver mindre incitamentet til at fjerne småbiotoper fra landbrugsfladen. Det er ifølge Økologisk Landsforening positivt, at den nuværende model med grønningskrav ophører og erstattes af eco-schemes. Det antages, at bruttoarealmodellen vil spille en rolle for hvordan der kan køre en enkel kontrol af eco-schemes tiltag. Det vil ifølge Økologisk Landsforening være væsentligt for forenklingen, at alle grønne areal tiltag samles i søjle I. Økologisk Landsforening mener, at der også skal være mulighed for at understøtte en ekstensiv husdyrproduktion. Denne må i de fleste tilfælde ifølge Økologisk Landsforening forventes at være knyttet sammen med anvendelse af udearealer. Af den årsag så bør den også lægges i søjle I, hvor forenkling blandt andet sikres via introduktion af bruttoarealmodellen.

Økologisk Landsforening gør opmærksom på, at det er af meget stor betydning, at der kan opnås arealstøtte til arealer, uanset om de er bevokset med træer og buske, idet denne vegetation både medvirker til at skabe en C-binding på arealerne og i veddet, og vegetationen gør arealerne mere egnede til husdyr. Det er forkert at udelukke arealer fra støtte som følge af, at de er bevokset med træer, da adgang til egnede afgræsningsmarker og hønsegårde er en integreret del af husdyrproduktionen. Ligeledes er det ifølge Økologisk Landsforening væsentligt for udviklingen af et klimapositivt landbrug, at det kan indrettes med skovlandbrug, uden at det udløser stort bureaukrati. Der er behov for at ændre syn på, hvad der opfattes som landbrugsmæssig drift, idet træer skal ses som en integreret del af landbrugssystemet. Det kan være i form af skovlandbrugssystemer eller træer, der anvendes til foder. Introduktionen af bruttoarealmodellen vil imødekomme behovet, alternativt er der behov for at definere arealkoder til skovlandbrug. Økologisk Landsforening peger også på, at det skal være tilladt at plante skov for egne midler. Efter gældende EU-regler og i forslaget er det kun areal, hvor der er plantet skov med statsstøtte, der opretholder adgangen til landbrugstilskud. Tilplantning med skov er et vigtigt klimatiltag. Økologisk Landsforening mener ikke EU's landbrugspolitik bør stå i vejen for dette. For så vidt angår konditionalitet, så har Økologisk Landsforening vanskeligt ved at se, at der er stor forskel til de nuværende krydsoverensstemmelseskrav.

Økologisk Landsforening er forbeholden overfor at reservere midler til krisesituationer. Det vil optage en stor del af budgettet og bidrager ikke til den rette risikostyring i landbruget. Det skal have høj prioritet at vedtage en politik, der danner grundlag for et landbrugssystem, der er robust overfor klimaudsving. Det er ifølge Økologisk Landsforening vigtigere end at sikre midler til krisesituationer. Jorde med et højt kulstofindhold er både mere modstandsdygtige overfor tørke og overfor tunge regnfald og storme.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne efterspørger generelt mere information om sammenhængen mellem den strategiske plan, tilpasninger af planen, revision og risiko for suspensioner og underkendelser, samt hvorledes sanktioner fremover skal fastlægges af medlemsstaterne. Den øgede mulighed for satellitbaseret kontrol frem for fysisk kontrol hilses generelt velkommen. I forhold til den nye landbrugsreserve støttes den af en række lande. Flere lande bifalder muligheden for at overføre reserven til næste år velkomment som forenkling, og nogle medlemsstater er positive overfor, at bundgrænsen ved anvendelse af finansiell disciplin fjernes, mens andre lande – ofte med mange mindre landbrug – ønsker bundgrænsen uændret. Endelig mener en række medlemsstater, at ikke-brugte midler i 2020 skal føres tilbage til de landmænd, der året før bidrog til, at reserven blev dannet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at drøftelser vedrørende den fælles landbrugspolitik ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme (MFF), idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 % af EU's BNI.

Regeringen lægger generelt vægt på, at reformen af EU's landbrugspolitik bidrager til en modernisering af den fælles landbrugspolitik med fokus på udvikling af en fortsat markedsorienteret, bæredygtig og konkurrencedygtig landbrugssektor. Regeringen arbejder for, at landbrugssektoren styrkes gennem et velfungerende indre marked, hvor markedsforvridende koblet støtte reduceres, og hvor der er fortsat fokus på det globale marked og på innovation og udvikling, herunder af bioøkonomien.

Regeringen støtter den resultatbaserede tilgang til landbrugspolitikken frem for en tilgang baseret på overholdelse af detaljerede krav. Regeringen arbejder for en forudsigelighed i administrationen af den resultatbaserede tilgang, hvor kriterier for godkendelse af planer og resultater er klare og tager højde for blandt andet naturlige udsving i landbrugsdriften.

Regeringen arbejder for, at den fælles landbrugspolitik i øget omfang kan bidrage til at understøtte EU-målsætninger indenfor miljø og klima mv., samt at der sikres lige konkurrencevilkår på tværs af EU's medlemsstater.

Regeringen arbejder ligeledes for at sikre en mere omkostningseffektiv og enkel administration i medlemsstaterne og byder i den forbindelse forenklingen af administration af landbrugsreserven velkommen. Regeringen støtter, at ubrugte midler i landbrugsreserven fremover overføres til det efterfølgende år, da det giver en betydelig forenkling. Regeringen arbejder for, at landbrugsreserven finansieres af alle landmænd, der kan modtage midler fra landbrugsreserven. Regeringen ønsker endvidere et loft for reservens størrelse.

Endvidere arbejder regeringen for en forenkling af landbrugspolitikken for støttemodtagere og administration, blandt andet gennem brug af muligheder i ny teknologi som monitorering af støttearealer og en mere omkostningseffektiv kontrol.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. marts 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. marts 2019, jf. oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. marts 2019

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 25. januar 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. januar 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. december 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. december 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. november 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 5. oktober 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. oktober 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. september 2018.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. juli 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. juli 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 27. juni 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets den 13. juni 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2018.

Endelig har Kommissionens meddelelse om fremtidens landbrugspolitik været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. marts 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) 19. marts 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 16. marts 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. februar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. februar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. januar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. januar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2017.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter, (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder og (EU) nr. 229/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav
KOM (2018) 394

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. marts 2019. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 1. juni 2018 offentliggjort sit forslag til en ændring af den fælles markedsordning for landbrugsprodukter for perioden 2021-2027, som foretager ændringer i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter og forordningerne om foranstaltninger på landbrugsområdet for EU's fjernområder og de Ægæiske Øer. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Baggrund

Kommissionens forslag KOM(2018)394 om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om oprettelse af en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, forordning (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, forordning (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse,

præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter og forordning (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 247/2006 og (EU) nr. 229/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1405/2006 udgør en del af det samlede forslag til reform af den fælles landbrugspolitik for perioden 2021-2027.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Formål og indhold

Den gældende fælles markedsordning for landbrugsprodukter fastsætter regler under den fælles landbrugspolitik i EU for blandt andet markedsunderstøttende tiltag som for eksempel opkøb til intervention, muligheden for at yde støtte til privat oplagring, eksportrestitutioner, handelsnormer, herunder vin og geografiske betegnelser for vin, samt regler for etablering af producentorganisationer, støtte til producentorganisationer for frugt og grønt, støtte til skolemælk og skolefrugt, samt muligheden for ekstraordinære tiltag ved for eksempel tab af forbrugertillid eller dyresygdomme.

Forslaget indeholder en ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning for landbrugsprodukter. Forslaget omfatter også ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer samt om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter.

Forslaget opretholder i det store hele den eksisterende fælles markedsordning, idet nogle støtteordninger, som forudsætter nationale gennemførelsesplaner, overflyttes til en ny forordning om strategiske planer for landbrugspolitikken. Dette gælder støtteordninger vedrørende producentorganisationer for frugt og grønt, biavl, olivenolie, vin og humle. Denne overflytning er nærmere beskrevet i notatet om den nye forordning om strategiske planer for landbrugspolitikken.

Ordningen med støtte til uddeling af skolefrugt og skolemælk vil forblive i den fælles markedsordning. Bestemmelserne om støtte til uddeling af frugt og grønt og mælk og mejeriprodukter i skoler er ikke væsentligt ændrede.

Ydermere indgår en afskaffelse af eksportrestitutioner (eksportstøtte). Kommissionen foreslår således en ophævelse af reglerne om eksportstøtte i forlængelse af WTO-aftale herom.

Derudover foreslås bestemmelserne om sukker ophævet i det omfang, de vedrører det nu ophørte system for sukkerkvoter. Produktionen af sukker skal dog fortsat være baseret på aftaler mellem avlerne og sukkerproducenterne

Kommissionens forslag fastsætter regler om kontrol af handelsnormer, herunder at vin med beskyttet geografisk betegnelse og vin med beskyttet oprindelsesbetegnelse overføres til forordningen om den fælles markedsordning som en konsekvens af, at den specifikke forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik forventes foreslået ophævet og afløst af en ny forordning.

Reglerne om intervention og privat oplagring foreslås uændrede. Bestemmelserne om mulighed for særlige kriseforanstaltninger foreslås ikke ændret. Det skal bemærkes, at den såkaldte krisefond, som indgår i forslag til den horisontale forordning (forslag om forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik) foreslås tilpasset, så der bliver mulighed for at overføre ubrugte midler til efterfølgende år. Dette er også beskrevet i et notat om forslaget til den horisontale forordning.

Forslaget indeholder en række forslag vedrørende vinsektoren. Desuden foreslås en mindre udvidelse for de berørte medlemslande (ikke Danmark) til at forøge arealet, hvortil der kan gives plantningsretigheder til vin. Forslaget indeholder en lempelse af reglerne om, hvilke sorter der må anvendes til vinproduktion med henblik på bedre at kunne anvende sorter med en højere resistens mod sygdomme. Herunder foreslås, at kravet om, at vin med beskyttet oprindelsesbetegnelse (BOB) kun kan produceres på sorter af arten *Vitus vinifera*, ophæves.

Der vil desuden blive indført en definition på produkterne de-alkoholiseret vin og delvist de-alkoholiseret vin. Yderligere vil Kommissionen foreslås bemyndiget til at etablere en databank med data fra prøver indsamlet af medlemsstaterne med henblik på at forbedre indsatsen mod svindel med oprindelsen af vin. Endvidere har det tidligere østrigske og nuværende rumænske formandskab har efter opfordringer fra en række delegationer foreslået en obligatorisk mærkning af vin med nærings-indhold og ingrediensliste.

Med forslaget foretages en række ændringer i reglerne om procedurerne for registrering af beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB) og beskyttede geografiske betegnelser (BGB) for vin, som er reguleret i forordning (EU) nr. 1308/2013, samt i procedurerne for registrering af beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB), beskyttede geografiske betegnelser (BGB) og garanteret traditionelle specialiteter (GTS) for fødevarer og landbrugsprodukter, der er reguleret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012. Forslaget indeholder også en bestemmelse om, at beskyttelsen af beskyttede registrerede betegnelser også omfatter varer i transit og varer, der sælges via internettet.

Endeligt foreslås det, at aromatiserede vinprodukter samt andre alkoholholdige drikkevarer tilføjes til bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012, der er listen over produkter udenfor Traktatens bilag 1, men som falder under forordningens anvendelsesområde.

Det skal bemærkes, at det østrigske og efterfølgende det rumænske formandskab har udarbejdet reviderede udgaver af forslaget til brug for den videre forhandling, som dog kun indeholder få og små ændringer. På vinområdet genindfører formandskabet blandt andet forbuddet mod anvendelse af 6 sorter under *Vitis Labrusca* til vinproduktion, som Kommissionen ellers havde foreslået ophævet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, der er det ledende udvalg. Europa-Parlamentets ordfører har i sit udkast til ændringsforslag foreslået udvidede muligheder for offentlig intervention til at omfatte flere sektorer herunder svinekød, får (lammekød) og hvidt sukker og at grænseværdierne for, hvornår interventionsopkøb udløses, justeres i forhold til inflation. Det foreslås, at der etableres handelsnormer for oksekød, fårekød, svinekød samt for mælk og mejeriprodukter, samt at dyrevelfærd også kan indgå som et krav omfattet af handelsnormerne. Derudover ønskes det, at producentorganisationer mv. kan regulere udbuddet af alle produkter med beskyttet geografisk

oprindelse og ikke kun ost, vin og skinke. Det foreslås desuden, at der indføres krav om mærkning med næringsindhold og ingrediensliste.

Endvidere ønsker man at styrke landmændenes position i fødevarekæden blandt andet via styrket samarbejde inden for sektorerne. Endelig foreslås det, at der under krisebestemmelserne indføres en ny bestemmelse, der giver mulighed for at yde støtte til frivillig reduktion af produktionen. Der ønskes i den forbindelse mulighed for, at produktionsbegrænsning kan gøres obligatorisk, hvis frivillig reduktion er utilstrækkeligt. Endelig ønskes det, at Kommissionen for perioden 2021-2027 udarbejder en aktionsplan for håndtering af kriser.

Europa-Parlamentets landbrugsudvalg planlægger at stemme om ændringsforslagene til april 2019, og der vil dermed ikke være tid til en plenarafstemning inden valget til Europa-Parlamentet.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 22. marts 2018. Lov om fødevarer, jf. lovbekendtgørelse nr. 43 af 12. januar 2016 med den ændring, der følger af § 62 i lov nr. 1715 af 27. december 2016.

Konsekvenser

Forslaget ventes ikke at få erhvervsøkonomiske, lovgivningsmæssige og administrative konsekvenser ud over de statsfinansielle. Der forventes heller ikke konsekvenser for udmøntningen af EU's budget bortset fra budgetrammen til uddeling i uddannelsesinstitutioner, og der forventes heller ikke konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

Statsfinansielle konsekvenser

Den samlede årlige budgetramme til uddeling i uddannelsesinstitutioner af frugt, grønt, mælk og mejeriprodukter er reduceret fra 250 mio. € i den gældende forordning med knap 12 % til 220,8 mio. €, da budgettet er nedsat med et beløb svarende til den britiske andel. Forholdet mellem tildeling til henholdsvis skolefrugt og skolemælk er fortsat 60 % til skolefrugt og 40 % til skolemælk. For Danmark indebærer det, at den budgetmæssige tildeling vil falde fra 4,7 mio. € til 4,3 mio. € ud fra tal fra 2017/2018.

Med forslaget nedsættes støtte til landbrugsaktiviteter i EU's fjernområder (de franske oversøiske departementer, Azorerne og Madeira) samt støtten til de Ægæiske Øer på lige fod med øvrige dele af budgettet med 3,9 % ved sammenligning af 2020 og 2021.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg. Der er kommet følgende høringssvar:

Landbrug & Fødevarer er tilfredse med, at store dele af den eksisterende markedsordning videreføres i Kommissionens forslag, og at ændringerne primært vedrører overflytning af bestemmelser til andre retsakter, herunder bestemmelserne om støtteordninger til producentorganisationer for frugt og grønt, der overflyttes til forordningen om strategiske planer for landbrugspolitikken.

I forhold til forslagetets øvrige ændringer vurderer Landbrug & Fødevarer disse som konsekvenser af politikområder, man allerede er nået til enighed om tidligere. Eksempelvis er forslaget om afskaffelse af eksportrestitution en følge af ministerbeslutningen indgået på WTO-ministerkonferencen i Nairobi i 2015 om udfasning af land brugseksportstøtte, og Landbrug og Fødevarer støtter denne globale afvikling af eksportstøtten. Samtidig er det vigtigt, at det sikres, at andre af EU's handelspartnere sikrer tilsvarende afvikling af deres egne eksportstøtteordninger i overensstemmelse med WTO.

I forhold til forslaget om at reducere den årlige budgetramme til uddeling af skolemælk finder Landbrug & Fødevarer, at konsekvenserne heraf ikke er i overensstemmelse med vores bestræbelser på at fastholde sunde kostvaner hos skolebørn.

I forhold til sikkerhedsnettets bestemmelser for mejeriprodukter bakker Landbrug & Fødevarer op om de eksisterende ordninger for intervention og privatoplagering. Landbrug & Fødevarer foreslår desuden, at det under perioder med ubalance imellem priserne på smør og skummetmælkspulver skal være muligt for Kommissionen at basere opkøbsprisen på en kombination af skummetmælkspulver og smør. Dette med henblik på at sikre, at sikkerhedsnettet fungerer effektivt i perioder, hvor der er behov for at lægge en bund i markedet, og samtidigt at sikkerhedsnettet ikke aktiveres i perioder, hvor der ikke er brug for det.

Mulighed for opkøb til intervention for grise og fjerkræ bør også overvejes set i lyset af Brexit og truende husdyrsygdomme såsom afrikansk svinepest og ved udbrud af fugleinfluenza. I tilfælde af et hårdt Brexit eller et stort sygdomsudbrud, vil opkøb til intervention kunne lægge en bund i markedet for henholdsvis grise- og fjerkrækød.

Det bemærkes videre, at Landbrug & Fødevarer ikke bakker op om udvidelse af muligheden for udbudsregulering. Ligeledes skal krisebestemmelserne ikke udvides til, at finansiere frivillig reduktion af produktionen. Der skal således ikke være mulighed for obligatorisk produktionsbegrænsning, da det til stadighed selv bør være markedet, der regulerer.

Landbrug & Fødevarer kan ikke støtte, at der arbejdes for, at "kriseforanstaltninger også kan omfatte forebyggende indsatser ved for eksempel plante- og dyresygdomme", idet det ikke er klart, hvad det får af konsekvenser for de tilbageværende midler til at håndtere de almindelige krisesituationer, der måtte opstå i løbet af et år. Såfremt der vil blive arbejdet for sådanne forebyggende indsatser, må det forudsættes, at der afsættes yderligere midler hertil. Det er helt afgørende, at der i den nye 7-årige MFF er minimum samme niveau af midler til almindelig krisehåndtering som p.t.

Landbrug & Fødevarer støtter ikke Europa-Parlamentets ønske om yderligere handelsnormer på landbrugsvarer.

Økologisk Landsforening vil ikke gå ind i de tekniske detaljer i forhold til markedsordningen for landbrugsprodukter, men i stedet gøre opmærksom på, at foreningen mener, at der er behov for en markant omstilling af EU's landbrugspolitik, som indebærer, at mindst 50 % af budgettet omstilles fra passiv produktionsstøtte til betaling for fælles goder. Økologisk Landsforening gør opmærksom på dette, eftersom det må forudses at påvirke, hvilke markedsordninger der er plads til, og hvordan de indrettes. Økologisk Landsforening er af den opfattelse, at det haster med at omlægge systemet fra passiv produktionsstøtte til betaling for fælles goder. Jo længere tid denne omlægning udskydes, jo mere svinder opbakningen blandt EU's borgere til overhovedet at have et EU-budget til landbruget.

EU's borgere efterspørger ifølge Økologisk Landsforening mere økologi, mere plads til natur, rent drikkevand, dyrevelfærd og et landbrug, der har en lavere klimapåvirkning. Det fremgik meget klart af resultaterne af den offentlige høring som Kommissionen publicerede i juli 2017 om "modernisering og forenkling af EU's landbrugspolitik". Der er i den grad behov for at fastholde et budget til landbruget, men det skal anvendes på en ny måde. Det er ikke længere fødevareforsyning, der skal have høj prioritet. Erhvervet har udviklet sig, nu er det de fælles goder, der skal have høj prioritet.

De Samvirkende Købmænd er imod Europa-Parlamentets forslag om at etablere handelsnormer for oksekød, svinekød, mælk og mejeriprodukter. De Samvirkende Købmænd bemærker, at de handelsnormer man kender fra andre varegrupper kun er til besvær – særligt hvis handelsnormerne eksempelvis indeholder mærkningsregler, som ikke er koordineret med de horisontale mærkningsregler. De Samvirkende Købmænd finder ikke, at der er behov for mere lovgivning på området, og at de nævnte varegrupper allerede er omfattet af meget detaljeret lovgivning, herunder også mærkningsregler.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Overordnet er holdningerne til forslaget blandt andre medlemsstater positive, men nogle medlemsstater er afvisende overfor, at budgettet for skoleordningerne nedsættes med den britiske andel, idet de ønsker den del, som Storbritannien ikke udnytter for indeværende, bliver fordelt mellem de øvrige medlemsstater. For så vidt angår de dele af forordning 1308/2013, der ikke foreslås ændret, vil nogle medlemsstater foreslå, at reglerne for intervention bliver ændret således, at opkøb til intervention til fast pris afskaffes. Andre medlemsstater ønsker, at de såkaldte referencetærskler (prismiveauer for intervention) bliver opdateret, hvilket i praksis vil betyde en forhøjelse og dermed intervention ved højere markedspriser. Endelig er de berørte medlemsstater utilfredse med nedsættelse af støtte til EU's fjernområder og de Ægæiske Øer.

I forhold til forslagene om ændringer i regler for registrering af beskyttede oprindelsesbetegnelser er disse overvejende positivt modtaget. For så vidt angår forslaget vedrørende vinsektoren er en række medlemsstater skeptiske over for forslaget om lempelse af hvilke sorter, der må anvendes til vinproduktion. Endelig har visse medlemsstater på linje med forslag fra Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg foreslået, at der indføres krav om mærkning med næringsindhold og ingrediensliste, men at oplysningerne i ingredienslisten kan gives off-label for eksempel ved link til en hjemmeside, hvor oplysningerne er tilgængelige.

Der synes fortsat at være et flertal for at opretholde forbuddet mod visse sorter til vinproduktion, mens der formodentlig vil være accept af, at krydsninger mellem *Vitis vinifera* og andre vitis-arter kan anvendes til produktion af vin med beskyttet oprindelsesbetegnelse.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at drøftelser vedrørende den fælles landbrugspolitik ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme (MFF), idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 % af EU's BNI.

Regeringen lægger generelt vægt på, at reformen af EU's landbrugspolitik bidrager til en modernisering af den fælles landbrugspolitik med fokus på udvikling af en fortsat markedsorienteret, bæredygtig og konkurrencedygtig landbrugssektor med mindre grad af markedsregulering, interventioner og overflødige handelsnormer. I den sammenhæng støtter regeringen fuldt ud en afskaffelse af eksportstøtte, og ser gerne øget markedsorientering af intervention, som bidrager til at sikre, at der ikke sker opkøb til fast pris i en periode med en ellers god markedssituation.

Regeringen arbejder for, at landbrugssektoren styrkes gennem et velfungerende indre marked og fortsat fokus på det globale marked og på innovation og udvikling.

Regeringen støtter den resultatbaserede tilgang til landbrugspolitikken frem for en tilgang baseret på overholdelse af detaljerede krav. Regeringen arbejder ligeledes for at sikre en mere omkostningseffektiv og enkel administration i medlemsstaterne.

Regeringen arbejder for, at den fælles landbrugspolitik i øget omfang kan bidrage til at understøtte EU-målsætninger indenfor miljø og klima mv., samt at der sikres lige konkurrencevilkår på tværs af EU's medlemsstater.

I forbindelse med plante- og dyresygdomme som eksempelvis afrikansk svinepest og fugleinfluenza vil regeringen arbejde for, at kriseforanstaltninger ikke kun fokuserer på kompensation og støtte til den enkelte landbrugere, men også kan omfatte mere generelle sygdomsforebyggende tiltag.

Regeringen er positiv overfor forslaget i relation til vinsektoren og arbejder således for, at reglerne på vinområdet liberaliseres, så det i højere grad er op til producenterne at træffe beslutning om, hvilke sorter de ønsker at anvende.

Regeringen er ligeledes positiv over for ændringer i procedurer i forbindelse med registrering af beskyttede betegnelser, men finder, at reglerne om transit bør svare til reglerne i forordning nr. 2017/1001 om EU varemærker.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. marts 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. marts 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. marts 2019

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 25. januar 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. januar 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. december 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. december 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. november 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 5. oktober 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. oktober 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. september 2018.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. juli 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. juli 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 27. juni 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets den 13. juni 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2018.

Endelig har Kommissionens meddelelse om fremtidens landbrugspolitik været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. marts 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) 19. marts 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 16. marts 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. februar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. februar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. januar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. januar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2017.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

4. **Markedssituationen for landbrugsvarer KOM-dokument foreligger ikke**

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Markedssituationen for mælk og grisekød var vanskelig i perioden 2014 til sommer 2016, hvorefter der skete en markant forbedring, mens der i 2018 igen ses lidt lavere priser. Markedssituationen i sukkersektoren er påvirket af sukkerkvoternes bortfald i 2017. Markedssituationen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Den generelle markedssituation for landbrugsvarer drøftes cirka hvert kvartal i Rådet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Markedssituationen for mælk og mejeriprodukter

I perioden fra 2014 frem til sommeren 2016 var der internationalt og i EU betydelige prisfald på mælk og mejeriprodukter. Det skyldtes et meget stort udbud af mælk på markedet som følge af produktionsudvidelser i New Zealand, USA, Australien og EU, dårlig efterspørgsel på grund af det russiske importforbud og vigende efterspørgsel fra Kina. I EU kom der en stigning i mælkeproduktionen efter mælkekvoternes ophør den 31. marts 2015. I årene herefter er produktionen steget årligt både i EU og Danmark og senest er produktionen i EU og Danmark i 2018 steget med henholdsvis 0,9 % og 2,2 % i forhold til 2017.

Situationen er siden sommeren 2016 forbedret væsentligt, og priserne har været stigende og toppede i efteråret 2017. I perioden med prisfald i 2015-2016 blev ordningen for opkøb via intervention af skummetmælkspulver anvendt. Der blev i alt opkøbt 405.478 tons skummetmælkspulver, hvoraf der siden december 2016 er solgt 378.553 tons. Der mangler således nu alene at blive solgt 1.139 tons.

Det generelt høje udbud på mælk og mejeriområdet i 2015 og delvist 2016 påvirkede prisniveauet negativt. Afregningsprisen til producenterne i EU var 25,7 cent/kg i juli 2016, hvilket var et fald på 19 % sammenlignet med januar 2015. Afregningsprisen udgør 35,0 cent/kg ultimo januar 2019 i gennemsnit for EU. I Danmark har afregningsprisen til producenterne fulgt en lignende udvikling. Arlas á conto pris (uden diverse tillæg) til konventionelle producenter i blandt andet Danmark lå på 1,86 kr./kg i juli 2016, hvilket var et fald på over 33 % i forhold til prisen før det russiske importforbud i 2014. Prisen steg dernæst til 2,90 kr./kg i oktober 2017, hvilket historisk set var en god pris. I 2018 og begyndelsen af 2019 har der været lidt svingende priser, og afregningsprisen udgør nu 2,50 kr./kg.

Markedssituationen for grisekød

I 2014 blev grisekødssektoren ramt af den politisk begrundede russiske embargo mod en række landbrugsprodukter fra blandt andet i EU. I forvejen havde Rusland dog siden februar 2014 iværksat veterinært begrundede restriktioner mod grisekød fra EU på grund af udbrud af afrikansk svinepest i Polen, Estland, Letland og Litauen. De veterinært begrundede restriktioner omfattede flere produkter end den politisk begrundede embargo. Restriktionerne omfattede ydermere alle dele af EU, og var således ikke begrænset til de medlemslande/regioner, hvor der er konstateret afrikansk svinepest. Kommissionen fandt denne tilgang uproportional og bragte derfor sagen for WTO's tvistbilæggesesor-gan. EU fik medhold både ved WTO-panelet og senere i appelorganet. Kommissionen har dog endnu ikke taget stilling til, hvorvidt man i givet fald vil udnytte en af WTO legitimeret mulighed for at indføre sanktioner mod Rusland som svar på Ruslands manglende efterlevelse af WTO-afgørelsen.

Afrikansk svinepest har siden 2014 spredt sig til flere af EU's medlemsstater. I dag findes sygdommen i 9 medlemsstater: Estland, Letland, Litauen, Polen, Rumænien, Ungarn, Bulgarien og i Italien (Sardinien siden 1978) og senest i Belgien i 2018. Navnlig i Rumænien har sygdommen bredt sig voldsomt i tamsvinebestanden. Afrikansk svinepest har aldrig været konstateret i Danmark. Sygdommen breder sig nu også voldsomt i Kina og Vietnam. Den 14. september 2018 blev sygdommen konstateret i Belgien blandt vildsvin. Svineprisen i Belgien faldt efter udbruddet, således at Belgien nu har den suverænt laveste svinepris i EU – 17 % under EU-gennemsnittet.

I 2017 udviklede markedssituationen for grisekød sig særdeles positivt. Det skyldtes først og fremmest en stor efterspørgsel fra det kinesiske marked. I efteråret 2017 var EU's pris på grisekød på 171,5 €/100 kg, hvilket var 3,9 % højere end samme tid året før. I Danmark var noteringen i efteråret 2017 på 10,5 kr./kg. Siden vinteren 2017 har der været en vis forværring af markedssituationen. Det skyldes forøget udbud og en afmatning af efterspørgslen især fra Kina. I 2018 har der været stigning i produktionen af grisekød i forhold til 2017 på 2,0 %. Grisekødsprisen på EU-niveau er faldet til nu 141 euro/100 kg. Prisen var i Danmark i efteråret og vinteren 2018 i lang tid på 8,30 kr./kg jævnfør den danske notering. Den danske svinenotering for uge 14 i 2019 er steget til 9,60 kr./kg. Smågriseprisen har været meget lav i 2018, men er nu stigende. I december 2018 kunne der konstateres et betydeligt fald i svinebestanden i EU navnlig for søer. Det forventes at medføre en bedre prissituation i 2019.

Markedssituationen for frugt og grøntsager

Kommissionen har medio november 2018 oplyst, at markedssituationen for æbler var præget af lave priser i det vigtigste eksportland Polen. For Frankrig, Italien og Tyskland var prisniveauet lidt bedre også i forhold til det femårige gennemsnit. Sæsonen bar præg af dårligt vejr. For citrusfrugter er pri-

serne høje i forhold til det femårige gennemsnit. For tomater er priserne generelt pæne over det femårige gennemsnit, men under niveauet fra 2017, som var rekordhøjt. For bananer er der pæne priser. Kommissionen oplyste, at de særlige markedsforanstaltninger til støtte for markedet, der blev indført ved det russiske importstop i august 2014, ophørte juni 2018 og ikke vil blive forlænget.

Markedssituationen for sukker

Sukkerpriserne er generelt faldende grundet kvoternes ophør i EU ved udgangen af september 2017. Prisen på verdensmarkedet befandt sig i januar 2019 på 302\$/ton for hvidt sukker, hvilket er det laveste niveau i ca. 10 år. På det europæiske marked var prisen 312 €/ton, hvilket er markant under referencetærsklen (interventionsprisen) på 404,4 €/ton, og den laveste pris siden man begyndte at indberette priserne på europæisk niveau i 2006. EU's import er reduceret, og eksporten er derimod steget markant, siden kvoterne blev ophævet, om end der fortsat er væsentlige lagre blandt markedsaktører i EU (4.218 mio. tons). Langtidsprognoser for prisudviklingen skønner, at EU-prisen vil stige fra de nuværende 312 €/ton til op mod 401 euro/€ i 2030. I fremtiden forventes de store europæiske producentlande (Frankrig, Tyskland, Polen, Nederlandene og Belgien) at forøge deres produktion, mens mindre konkurrencedygtige produktioner (primært i Syd- og Østeuropa) ventes at ophøre.

Som følge af de lave og fortsat faldende sukkerpriser opfordrede en række syd- og østeuropæiske medlemsstater Kommission til at støtte sektoren. Som reaktion herpå nedsatte Kommissionen primo 2019 en højniveaugruppe med deltagelse fra medlemsstater, eksperter og interessenter. Gruppens anbefalinger skal efter planen overdrages til landbrugskommissæren i juli 2019.

Markedstransparens

Kommissionen arbejder i øjeblikket på et initiativ, der har til hensigt at øge markedstransparens i fødevarerforsyningskæden. Dette sker som opfølgning på rapporten fra task force for landbrugsmarkedene fra 2016. Kommissionens forskningsinstitution, Joint Research Center (JRC), har udarbejdet en rapport om monitorering af priser og marginaler i EU's fødevarerforsyningskæde. På baggrund af denne analyse er Kommissionen i gang med at udarbejde et forslag om at øge antallet af prisrapporteringer i fødevarerkæden for at øge markedstransparens på tværs af kæden.

Kommissionen har et godt overblik over produktionspriser og forbrugerpriser, men mangler et overblik over priser i mellemliggende del af kæden. Af den grund forventes Kommissionens forslag om øget prisrapportering at inkludere forarbejdningsled og supermarkeder. Kommissionen ventes at stille forslag til en gennemførelsesretsakt om markedstransparens i foråret 2019.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en orientering fra Kommissionen.

Konsekvenser

Der er ikke statsfinansielle, lovgivningsmæssige og erhvervsøkonomiske konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer bemærker, at *markedssituation for grisekød* er god lige nu, hvilket skyldes en meget stor efterspørgsel fra Kina, der trækker hele markedet op. Derudover hjælper en svagt faldende produktion i EU også priserne. Forventningen til resten af 2019 er dermed positiv med priser, der kommer til at ligge en hel del over niveauet for 2018. Den største usikkerhed er naturligvis afrikansk svinepest. Såfremt afrikansk svinepest måtte brede sig yderligere i EU til for eksempel Tyskland, Danmark eller Frankrig kan det ændre på det hele. Afrikansk svinepest har siden 2014 spredt sig til flere af EU's medlemsstater. I dag findes sygdommen i 9 medlemsstater: Estland, Letland, Litauen, Polen, Rumænien, Ungarn, Bulgarien og i Italien (Sardinien siden 1978) og senest i Belgien i 2018. Navnlig i Rumænien har sygdommen bredt sig voldsomt i tamsvinebestanden. Afrikansk svinepest har aldrig været konstateret i Danmark. Sygdommen breder sig nu også voldsomt i Kina og Vietnam. Den 14. september 2018 blev sygdommen konstateret i Belgien blandt vildsvin. Svineprisen i Belgien faldt efter udbruddet, og Belgien har fortsat en lavere svinepris end de fleste EU-lande, som ikke har afrikansk svinepest.

I forhold til *markedssituationen for mejeri* bemærker Landbrug & Fødevarer, at i perioden fra juni til og med november 2018 endte 11 ud af de 12 afholdte "Global Dairy Trade"-auktioner med et faldende "Global Dairy Trade"-indeks, men siden december er alle 7 afholdte auktioner endt med et stigende indeks. Samlet set er "Global Dairy Trade"-indekset i denne periode steget med 24 %. Dette har været medvirkende til stigende priser på verdensmarkedet og det europæiske marked, hvor priserne på specielt sød- og skummetmælkspulver er steget 15 – 25 % i løbet af de sidste 3 måneder. For smør og ost har priserne ligeledes været stigende på verdensmarkedet, mens de har været svagt faldende i Europa. I løbet af 2018 er stigningerne i indvejen i EU reduceret fra knap 5 % i januar til lige omkring sidste års niveau siden august. Samlet set var der i 1. halvår tale om en stigning på ca. 2 procent, mens 2. halvår stort set endte på niveau med året før. I de sidste måneder af 2018 og januar 2019 var indvejen i EU faldende. Indvejen trækkes dog primært ned af et fald i Tyskland, Frankrig og Holland. Da indvejen igen ser ud til at øges i både Tyskland og Frankrig i løbet af foråret, er det nok kun et spørgsmål om tid, inden den samlede EU-indvejning igen begynder at stige. Udenfor EU har væksten været relativt konstant i hele 2018, men er i de sidste måneder af året nået ned på sidste års niveau. Store stigninger i den kinesiske import i 4. kvartal var medvirkende til, at den samlede kinesiske import i 2018 oversteg 10 mia. \$, hvilket ikke er sket tidligere. Volumenmæssigt er der også tale om rekorder for alle produktgrupper bortset fra sødmælkspulver. Umiddelbart ser stigningerne i importen ud til at fortsætte i 2019. I januar 2019 steg importen af de største produktgrupper (sødmælkspulver, skummetmælkspulver og modermælkserstatning) alle med over 25 % sammenlignet med januar 2018.

I forhold til *markedstransparens*, ser Landbrug & Fødevarer mange faldgrupper i at skabe denne øgede markedstransparens i forarbejdningsleddet og særligt i detailleret. Det kan særligt vise sig svært at skabe konsistens i indberetninger fra nationalstaterne, da de produktkategorier, der nævnes i forslaget, kan indeholde vidt forskellige specifikke produkter. Særligt for "forarbejdede produkter" kan det være uhyre vanskeligt at udarbejde en ens pris på tværs af nationalstater. Landbrug & Fødevarer sætter også et stort spørgsmålstejn ved om, det på nogen måde vil være muligt at få detailleret til at opgives salgspriser på en konsistent og ensartet måde. Derudover er Landbrug & Fødevarer også på tværs af sektorer bekymret for den ekstra omkostning, som det kan påføre erhvervet at skulle indsende disse data. Denne investering kan formentlig ikke lede til en transparens, der kan skabe højere afregningspriser ifølge Landbrug & Fødevarer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det må forventes, at en række medlemsstater vil udtrykke bekymring over markedssituationen i 2018 for såvel mejeriprodukter som svinekød og sukker. I sukkersektoren har flere medlemsstater talt for at etablere en ordning med privat oplagring, mens Kommissionen og enkelte medlemsstater har udtalt skepsis over for denne idé.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen arbejder for at underbygge en markedsorienteret og konkurrencedygtig landbrugssektor og et velfungerende indre marked.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Markedssituationen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. oktober 2018 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018, jf. samlenotatet oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018.

Markedssituationen har desuden været forelagt Folketingets Europaudvalg den 13. juni 2018 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2018.

Markedssituationen har desuden været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. januar 2018 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. januar 2018.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

5. Kommissionens meddelelse ”En ren planet for alle” – En europæisk strategisk og langsigtet vision for en fremgangsrig, moderne, konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi

KOM(2018)773

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 21. februar 2018.

Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Europa-Kommissionen har den 28. november 2018 offentliggjort en meddelelse om et udspil til en europæisk strategisk langsigtet vision for en fremgangsrig, moderne, konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi. Kommissionens udspil har til hensigt at sætte en retning og skabe en vision for, hvordan EU på lang sigt skal gennemføre en grøn omstilling på linje med Parisaftalen. Udspillet skal samtidig fungere som et analytisk grundlag for fremtidige politiske drøftelser ved at fremvise forskellige scenarier for EU frem mod 2050. Kommissionen lægger op til, at udspillet skal danne rammen for den langsigtede lavemissionsstrategi, som EU skal levere til FN's rammekonvention om klimaforandringer, UNFCCC, i henhold til Parisaftalen senest i 2020. Meddelelsen har ingen lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Regeringen hilser Kommissionens meddelelse velkommen. Klimaforskningen viser, at verden skal nå en balance mellem udledninger og optag af drivhusgasser i midten af århundredet, hvis man fortsat skal have en mulighed for at nå Parisaftalens langsigtede temperaturmål. Derfor vil regeringen arbejde for, at Danmark og EU når netto-udledning senest i 2050. Regeringen finder, at det er vigtigt, at EU er med til at lede vejen og viser, at udviklingen mod et klimaneutralt samfund går hånd i hånd med en konkurrencedygtig

økonomi, der understøtter vækst og beskæftigelse. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Det Europæiske Råd opfordrede den 22. marts 2018 Europa-Kommissionen til senest i første kvartal 2019 under hensyntagen til de nationale planer at fremlægge et forslag til en strategi for langsigtet reduktion af drivhusgasemissioner i EU i overensstemmelse med Parisaftalen.

Kommissionen har den 28. november 2018 offentliggjort en meddelelse om et udspil til en europæisk strategisk og langsigtet vision for en fremgangsrig, moderne, konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi.

Sagen er sat på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kommissionens meddelelse sætter retning og skaber en vision for, hvordan EU på lang sigt skal gennemføre en grøn omstilling på linje med Parisaftalen og nå netto-nuludledning i 2050. Meddelelsen er ledsaget af en dybdegående analyse. Meddelelsen har til hensigt at sætte rammen for den langsigtede lavemissionsstrategi, som EU skal levere til FN's rammekonvention om klimaforandring, UNFCCC, i henhold til Parisaftalen senest i 2020.

Udspillet vision er, at EU skal nå netto-nuludledning af drivhusgasser i 2050 (være klimaneutral). Det vil sige, at EU ikke skal udlede flere drivhusgasser, end der optages i 2050. Det fremhæves i udspillet, at EU står overfor en stor opgave, som dog samtidig rummer store muligheder for en retfærdig og omkostningseffektiv omstilling til gavn for EU's borgere, virksomheder og økonomi som helhed. Udspillet indeholder syv strategiske byggesten for EU's vej til en klimaneutral økonomi:

1. Maksimering af fordelene ved energieffektivitet, herunder energineutrale bygninger
2. Maksimering af anvendelsen af vedvarende energi og af elektricitet til fuldt ud at dekarbonisere Europas energiforsyning
3. Udnyttelse af ren, sikker og forbundet mobilitet
4. En konkurrencedygtig EU-industri og den cirkulære økonomi som vigtig katalysator for reduktion af drivhusgasemissionerne
5. Udvikling af en passende intelligent netværksinfrastruktur og sammenkoblinger
6. Fuld udnyttelse af bioøkonomiens fordele og etablering af vigtige kulstofdræn
7. Håndtering af de resterende CO₂-emissioner med CO₂-opsamling og -lagring.

Udspillet rummer samtidig et analytisk grundlag for fremtidige politiske drøftelser, der hviler på otte scenarier frem mod 2050. De otte scenarier tager alle udgangspunkt i, at EU's allerede vedtagne politikker og mål frem mod 2030 indfries, hvilket omfatter en revision af EU's emissionshandelssystem, nationale mål for reduktion af drivhusgasemissioner, lovgivning til bevaring af EU's land- og skovdræn, de aftalte 2030-mål om energieffektivitet og vedvarende energi såvel som den foreslåede lovgivning om forbedring af CO₂-effektiviteten for biler og lastvogne. Med disse politikker og mål forventes reduktioner af drivhusgasemissionerne på omkring 45 pct. inden 2030 og omkring 60 pct. inden 2050.

Der tages i scenarierne frem mod 2050 udgangspunkt i eksisterende og i nogle tilfælde nye løsninger og teknologier, der skal anvendes i større skala og optimeres. Scenarierne har derudover hver sin vægtning af de syv strategiske byggesten og forskellige investeringsbehov.

I de første fem scenarier reduceres drivhusgasudledningerne med ca. 80 pct. i 2050 i forhold til 1990-niveauet med sigte på at holde temperaturstigningerne under 2 grader i henhold til Parisaftalen. Det sjette scenarie reducerer drivhusgasudledningerne med 90 pct. i 2050 med sigte på Parisaftalens 1,5-gradsmålsætning. De sidste to scenarier sigter på at holde temperaturstigningerne under 1,5 grader med målsætning om netto-nuludledning i 2050. Disse to baseres ligeledes på kendte og i nogle tilfælde nye teknologier samt videreudvikling af teknologiske løsninger, der kræver opskalering samt fokus på forskning og udvikling.

Af meddelelsen fremgår det, at alle scenarierne har det til fælles, at de kræver ambitiøse politiske tiltag og konkrete løsninger, markante offentlige og private investeringer og et massivt fokus på forskning og udvikling af lav- og nulemissionsløsninger. Kommissionen vurderer dog samtidig, at det vil kunne medføre økonomisk vækst i EU, forbedre konkurrenceevnen for europæiske virksomheder og dermed bidrage til jobs og en retfærdig omstilling for EU's borgere.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for dansk ret, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, administrative, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug) og i EU-Miljøspecialudvalget.

Økologisk Landsforening mener, det er vigtigt, at landbruget håndteres som en selvstændig byggesten sidestillet med de øvrige syv strategiske byggesten. Der er behov for en ensartet politik for udvikling af klimavenlige fødevarer på tværs af EU. Det er oplagt at anvende EU's fælles landbrugspolitik til dette formål. Der er et stort budget i EUs fælles landbrugspolitik, som bør dirigeres væk fra passiv arealstøtte over til betaling for en ønsket adfærd, leverancer af offentlige goder herunder CO²-binding i jorden og et system med en bedre balance mellem produktion af animalske produkter og vegetabiliske konsumvarer og plads til natur- og biodiversitet.

EU's landbrugsstøtte ordninger kunne ifølge Økologisk Landsforening sættes aktivt i spil ved at stille krav om klimaregnskaber på gårdniveau, introducere et CO²-loft på hver gård og lade overholdelse af loftet betinge af, at gården overholder sit loft med en progressiv betaling for lavere udledninger end loftet. Omstilling af landbrugssystemer med en CO²-bindende arealanvendelse og en stor vægt på vegetabiliske konsumvarer fremfor animalsk produktion er vigtig og skal have samme eller større bevhængenhed som udvikling af teknologi, der skal reducere klimabelastningen fra eksisterende fødevarerproduktion.

Udvikling af et klimavenligt landbrug bør ske ud fra en helhedsbetragtning, der forholder sig til afhængighed og anvendelse af kemi (kunstgødning og pesticider), energiforbrug, N-kredsløb- og belastning, natur- og diversitet, økotoksikologi, pesticidrester i fødevarer, medicinforbrug i husdyrssystemerne, sund kost og sunde fødevarer – idet det klimavenlige landbrug skal placere sig positivt målt på alle disse parametre for at være et fremtidssikret fødevarer-system.

WWF Verdensnaturfonden byder Kommissionens oplæg til et mere ambitiøst europæisk klimamål velkommen og støtter et EU-mål om netto-nuludledning i senest 2050. WWF Verdensnaturfonden anbefaler dog, at der stiles mod at nå netto-nuludledning allerede i 2040, da det er essentielt for at sikre EU's bidrag til Paris-aftalens mål om at begrænse temperaturstigningen til 1,5 grad, at hastighed og omfang af den grønne omstilling øges markant. WWF Verdensnaturfonden mener derfor også, at det bør være en dansk prioritet, at EU's 2030-mål opjusteres. WWF Verdensnaturfonden er positiv over for øgede midler til forskning og udvikling i klimarelaterede teknologier, men finder det afgørende, at der samtidig er et klart fokus på at gennemføre konkrete drivhusgasreducerende initiativer i alle relevante sektorer frem mod 2030, herunder landbrug og transport. Det er samtidig vigtigt, at der er en stærk prioritering af EU-midler til forskning, udvikling og demonstration i allerede kendte energiteknologier som vind- og solenergi for at sikre fortsat optimering af disse teknologier.

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er modtaget i alt otte høringssvar.

Dansk Energi støtter regeringens ambition om et klimaneutralt EU i 2050 og finder det positivt, at Kommissionen fremhæver elektrificering som den primære driver i energisystemet. Der er dog plads til forbedring i forhold til konkrete løsninger herfor, hvorfor Dansk Energi foreslår en elektrificeringsstrategi fra Kommissionen. Dansk Energi finder det bemærkelsesværdigt, at der i de otte scenarier ikke er en nævneværdig forskel på reduktion af drivhusgasser i 2020-2030, hvilket vurderes at skyldes konservative antagelser og datagrundlag i sammenligning med faktisk udmeldte markedspriser og data i Energistyrelsens teknologikatalog. De seneste udbud af vind og sol har vist et stort potentiale for yderligere reduktioner før 2030, hvis der strammes op i EU's kvotehandelsystem. Dansk Energi opfordrer regeringen til at bakke op om blandt andet Sverige og Holland, som ønsker at øge EU's CO₂-reduktionsmål i 2030 til 55 pct. Dansk Energi opfordrer desuden regeringen til at tage aktiv del i drøftelserne om etableringen af et CO₂-prisgulv på tværs af et stort antal europæiske lande, og bringe det i spil i forbindelse med de kommende drøftelser om, hvordan 2050 strategien kan implementeres, så der kan skabes tillid til, at markedet vil levere en CO₂-pris, der på sigt gør vedvarende energi til en bedre investering end fossil energi. Dansk Energi bakker desuden op om regeringens fokus på en forbedring af Kommissionens praksis omkring modellering af energisystemet – med særlig fokus på en mere dynamisk proces, der i højere grad fanger den seneste udvikling på fx priser og performance af VE-anlæg. Dansk Energi støtter ligeledes Kommissionens fokus på at øge energieffektiviteten på tværs af Europa og finder, at gevinsten af energieffektiviseringer kan øges yderligere, hvis der i højere grad foretages en vurdering af, hvor og hvilke energibesparelser har den største klimaeffekt.

Dansk Industri (DI) er meget tilfreds med EU-Kommissionens udspil og den omfattende modelanalyse. DI har sammen med DI's nordiske søsterorganisationer fremlagt et fælles positionspapir med anbefaling om, at EU forfølger et langsigtet mål om klimaneutralitet i 2050 med tiltag, der understøtter udvikling af en omkostningseffektiv og markedsbaseret grøn økonomi. DI noterer med tilfredshed, at vedvarende energi og energieffektivisering i alle scenarier vil få en markant større rolle i EU's energisystem. Et markedsbaseret europæisk grundlag for klimainsatsen med velfungerende el- og gasmarkeder vil bidrage til at gøre teknologierne endnu mere konkurrencedygtige og bidrage til at gøre den danske indsats endnu mere omkostningseffektiv. DI opfordrer regeringen til at arbejde aktivt for at sikre bedst muligt samarbejde på tværs af medlemslandene mellem de mange aktører, der implemen-

terer de politiske målsætninger. DI mener dertil også, at der fokuseres endnu mere på energieffektivisering og at få integreret bygningsmassen.

Landbrug & Fødevarer (L&F) er positive over for, at EU-Kommissionen lægger op til, at man på EU-niveau ønsker at være klimaneutral i 2050. L&F mener, Danmark ikke kan gå enegang i den grønne omstilling, da der er brug for massive investeringer og internationale løsninger for at opnå klimaneutralitet i 2050. L&F foreslår, at der designes en separat landsektorsøjle for hele EU for at understøtte en klimateffektiv landbrugssektor i EU, hvor EU's landbrugssektor får et fælles reduktionsmål, frem for den nuværende arkitektur med forskellige nationale og konkurrenceforvridende reduktionsmål. En sådan arkitektur vil bidrage til at sprede viden og klimateffektiv teknologi på tværs af EU-lande og facilitere større investeringer i udvikling af viden, praksisser og teknologi, som skal være med til at opnå et klimaneutralt samfund. L&F mener, at den kommende reform af EU's fælles landbrugspolitik (CAP) kan være et vigtigt middel til at opnå drivhusgasreduktioner i landbruget. Det gælder specielt ved brug af de såkaldte 'eco-schemes', som kunne være i form af et certificeret program for klimateffektiv landbrugsproduktion, der kunne give den enkelte landmand en incitamentsbetaling.

Landbrug & Fødevarer supplerer med at bemærke, at verdens befolkningstal stiger til 10 milliarder i 2050, hvilket fører til en stigning i efterspørgslen af fødevarer, herunder både animalske såvel som vegetabiliske produkter. Landbrugssektoren skal derfor i fremtiden blive i stand til at producere fødevarer endnu mere klimavenligt. Derfor hilser Landbrug & Fødevarer EU-Kommissionens store fokus på forskning i klimatiltag på tværs af sektorer velkommen. Der er behov for markante investeringer, hvis EU skal være klima-neutral i 2050. Landbrug & Fødevarer er endvidere glade for EU-Kommissionens anerkendelse af landbrugets bidrag til vedvarende energi. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at landbruget får godskrevet klimateffekten af dets produktion og anvendelse af vedvarende energi.

Dansk Byggeri er positiv over udspillet. Dansk Byggeri finder det særligt positivt, at energieffektivitet i alle strategiens scenarier spiller en nøglerolle. Derfor opfordrer Dansk Byggeri regeringen til at indtage en nøglerolle, når klimastrategiens vision skal realiseres, så visionen kan blive til konkret handling via regulering i de enkelte lande. Dansk Byggeri opfordrer til, at den danske regering arbejder for, at der i EU fastsættes bindende mål for energieffektivisering mod 2050.

Dansk Skovforening er overordnet set tilfreds med udspillet grundet den tydelige indtænkning af skove og træprodukter, mens der savnes en inkludering og ligestilling af forgasningsgas med biogas i udspillets beskrivende afsnit af de syv primære strategiske byggesten på vejen til en kulstofneutral økonomi. Dansk Skovforening mener, at træs forgasningsgas på lige fod med biogas kan være et kortsigtet alternativ til langdistancetransport og på den lidt længere bane indgå i et effektivt samspil med et stigende antal vindmøller og solceller til fremstilling af e-brændstoffer ved hjælp af elektrolyse. Både natur-, bio-, og forgasningsgas kan i samspil med brint bruges til at fremstille fremtidens e-brændstoffer.

Danske Maritime er enig i, at der skal iværksættes mere ambitiøse tiltag for at nå Parisaftalens temperaturmål, og selv om søtransport er den mest energieffektive og mindst klimabelastende transportform, skal skibsfartens nuværende CO₂-udslip nedbringes betydeligt. Dansk Maritime lægger vægt på indgåelse af internationale aftaler vedr. reduktion af skibsfartens CO₂-udledninger, da skibsfarten er global. Aftalerne bør som udgangspunkt indgås i FN's søfartsorganisation, IMO. Derudover skal der sættes ind over en bred front med hensyn til udvikling af forskellige nye teknologier, løsninger og brændsler samt videreudvikling af eksisterende løsninger. Det gælder fx alternative brændsler baseret på affaldsplast, biobrændsler og brint fremstillet fra gas eller ved spaltning af vand, metanol og andre alkoholer, som alle forventes at få en rolle indtil mere bæredygtige løsninger for skibsfarten er udviklet.

Danske Rederier hilser EU's lavemissionsstrategi velkommen som et væsentligt bidrag til, at EU kan understøtte udviklingen af ny teknologi, fremtidssikre industrier, og en fair, omkostningseffektiv omstilling til en CO₂-neutral fremtid. Givet skibsfartens globale karakter lægger Danske Rederier afgørende vægt på, at nationale og regionale bestræbelser på klimaområdet i relation til skibsfart til enhver tid sker i synergi med igangværende arbejde i FN's søfartsorganisation, IMO. Regional regulering er hverken til gavn for industrien eller klimaet, da regionale initiativer ikke favner hele verdensflåden. Kun international, flagneutral regulering kan effektivt reducere CO₂-emissionerne fra skibsfart. Danske Rederier betoner IMO's strategi fra 2018 for at reducere skibsfartens udledninger som central, samt at man deltager aktivt i den konkrete udformning af tiltag, der skal sikre CO₂-reduktionsstrategiens målopfyldelse. Det betones, at opgaven kræver en massiv forsknings- og udviklingsindsats, og at Danske Rederier i særlig grad vil engagere sig i udviklingen af alternative brændstoffer og fremdrivningsformer.

Velux hilser den nye strategi velkommen og støtter ambitionen om at opnå et lavemissionssamfund. Der eksisterer et stort uudnyttet potentiale i forhold til energieffektivitet, herunder især renovering af bygninger. Holistiske parametre som et sundt indeklima bør indtænkes, der bl.a. kommer samfundet til gode i forhold til forbedret sundhed. EU's indsats bør være omkostningseffektiv, langsigtet, teknologineutral, sikre involvering af globale aktører med væsentligt højere andele af de globale CO₂-emissioner og fokusere på korrekt og rettidig gennemførelse af den aftalte lovgivning. Velux vil understrege vigtigheden af de nationale energi- og klimaplaner, som forelægges Kommissionen i udgangen af 2018, hvor bygningers bidrag bør være hjørnestenen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er endnu ikke uddybende kendskab til andres medlemsstaters holdninger. Kommissionens meddelelse er blevet drøftet på Det Europæiske Råd i marts 2019 med henblik på at give vejledning om den overordnede retning og politiske prioriteter. En gruppe af medlemsstater, herunder Danmark, arbejdede for, at EU skulle sætte retning mod klimaneutralitet senest i 2050 på linje med Parisaftalens 1,5-gradersmålsætning, mens en anden gruppe medlemsstater mente, at det var for tidligt i processen til at fastsætte en sådan målsætning. Det Europæiske Råd skal drøfte sagen igen i juni 2019.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er overordnet positiv over for Kommissionens udspil. Klimaforskningen viser, at verden skal nå en balance mellem udledninger og optag af drivhusgasser i midten af århundredet, hvis det skal være muligt at holde de globale temperaturer inden for Parisaftalens mål. Derfor finder regeringen det vigtigt, at EU fastlægger et mål om at nå netto-nuludledning senest i 2050. Regeringen finder, at EU skal lede vejen og vise, at udviklingen af et klimaneutralt samfund går hånd i hånd med en konkurrencedygtig økonomi, der understøtter vækst og beskæftigelse, så parterne til Parisaftalen følger med.

Regeringen vil i arbejdet mod netto-nuludledning af drivhusgasser arbejde for at reducere omkostningerne ved klimaindsatser i alle sektorer af økonomien. Dette skal gøres gennem forskning, udvikling og demonstration af innovative og omkostningseffektive teknologier og løsninger samt europæiske politikker, der kan tilskynde til innovation, industrialisering og konkurrence og derigennem reducere omkostningerne. EU's langsigtede strategi skal desuden identificere synergier med andre økonomiske og miljømæssige mål og tiltag samt sætte retning for et markant skift i finansieringsstrømmene mod lav- og nulemissionsteknologier gennem innovative forretnings- og finansieringsmodeller.

Regeringen vil arbejde for, at EU, som en del af en langsigtet klimaindsats, går i spidsen for at fremme en missionsorienteret forsknings- og innovationsindsats. Denne bør bl.a. støtte udvikling af nye tekno-

logier og identificere innovative løsninger, der er nødvendige for at kunne nå den overordnede målsætning om netto-nuludledning, samt reducere omkostningerne af klimatiltag.

Regeringen vil arbejde for en tilpasningsdygtig, fleksibel politisk ramme, der gør det muligt for EU løbende at tilpasse politikker en uforudsigelig fremtid. Regeringen vil arbejde for, at EU's modeller baseres på åbne, gennemsigtige og regelmæssigt opdaterede data, og at omkostningerne ved klimaforandringerne belyses nærmere. Regeringen vil desuden arbejde for, at EU's langsigtede strategi adresserer såvel samfundsøkonomiske omkostninger ved EU's klimaindsats, omkostningerne ved ikke at imødegå klimaforandringerne som potentialer og udfordringer i forhold til at indfri andre globale og europæiske mål.

Regeringen vil arbejde for, at der fastlægges en ramme for, hvordan overgangen til et energisystem fuldt baseret på vedvarende energi kan ske på en omkostningseffektiv måde. Nøgleelementer skal være en effektiv pris på CO₂-udledninger, der kan anspore investeringer som den centrale drivkraft for en markedsdrevet udnyttelse af vedvarende energi og udfasning af fossile brændstoffer i hele Europa. Regeringen ønsker desuden et mere effektivt indre energimarked, en integreret energiinfrastruktur, regionalt samarbejde og integration af markeder i hele EU, og et fortsat fokus på energieffektivitet i produkter, bygninger, transport og industri.

Regeringen vil arbejde for, at EU fokuserer på at udnytte vedvarende energi optimalt ved at koble sektorer til et mere integreret energisystem. Dette vil kræve et strategisk skifte i retning af den bedst mulige anvendelse af vedvarende energi ved at elektrificere, sikre fleksibilitet på markedet samt koble sektorer til et smartere og mere integreret energisystem. Regeringen vil også arbejde for at øge omfanget af EU's kvotehandelssystem for at skabe et ensartet prissignal på tværs af sektorer og gøre klimaindsatsen mere omkostningseffektiv.

Regeringen vil arbejde for, at EU's langsigtede strategi skal danne grundlag for en målrettet indsats for at mindske udledningerne fra industrien gennem forskning og udvikling af ny teknologi samt øget ressourceeffektivitet gennem cirkulær økonomi.

Regeringen vil arbejde for, at EU skal fremskynde udbredelsen af nulemissionsteknologi inden for vejtransport. Regeringen mener derfor, at EU bør fokusere på stærke CO₂-krav på EU-plan, og at der skal udarbejdes en tidsplan for udfasning af nye benzin- og dieseldrevne biler i EU. Der bør derudover fokuseres på at støtte udviklingen af teknologier og forskning for mere energieffektive transportformer samt i emissionsreduktioner inden for luftfart, søtransport og tung transport. Regeringen vil dertil arbejde for at sikre en effektiv international ramme for reduktion af luftfartsemissioner i FN's internationale luftfartsorganisation, ICAO. Grundet skibsfartens globale karakter finder regeringen det centralt, at regulering m.v. af drivhusgasudledninger skal ske i FN's internationale søfartsorganisation IMO. Regeringen vil opfordre IMO til at følge op på sin ambition om at stoppe drivhusgasemissioner fra international skibsfart så hurtigt som muligt og reducere de samlede årlige drivhusgasemissioner med mindst 50 pct. i 2050 i forhold til 2008.

Regeringen vil arbejde for et styrket fokus på forskning, udvikling og demonstration af nye løsninger til at styrke landbrugets klimaindsats samt en fælles tilgang til landbrugets udledninger, der kan understøtte, at landbruget på tværs af hele EU reducerer udledningen af drivhusgasser og øger kulstofoptaget. Den fælles tilgang bør samtidig understøtte, at der sikres hensyntagen til erhvervets muligheder for effektiv produktion og konkurrenceevne. Fælles tiltag og rammer for landbruget på klimaområdet på tværs af EU kan understøtte innovation i nye omkostningseffektive løsninger, bidrage til reduktion af landbrugets drivhusgasudledninger i hele EU og imødegå risikoen for konkurrenceforvridning mellem landbrugssektorerne i EU-landene.

Regeringen vil derudover arbejde for, at EU undersøger behovet og mulighederne for CO₂-optag og løsninger for negative udledninger. Regeringen vil samtidig arbejde for, at EU udvikler og øger incitamentet både for naturlige og teknologiske løsninger til at øge optag og lagring af CO₂, da netto-nuludledning vil kræve optag og lagring i stor skala. Regeringen vil arbejde for, at de potentielle konsekvenser for andre mål, herunder for fødevarereproduktion, arealanvendelse og biodiversitet analyseres. Regeringen ønsker desuden, at der udvikles et effektivt regnskabssystem understøttet af måling, rapportering og verifikation samt langsigtede incitamenter til øget optag og lagring af CO₂ i jordbund, skov og træprodukter samt geologisk lagring. Regeringen vil ligeledes arbejde for, at der udvikles rammer for at skabe forretningsmodeller, der tilskynder til optag af CO₂ i stor skala. Regeringen ønsker, at optag og lagring af kulstof understøttes af forskning, udvikling og demonstration, og at anvendelse af biomasse undersøges nærmere med henblik på at sikre incitamenter til en klimavenlig anvendelse af biomasse, der er kompatibel med at nå netto-nuludledning.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 1. marts 2019 til orientering forud for rådsmøde (energi) den 4. marts 2019 og rådsmøde (miljø) den 5. marts 2019, jf. samlenotater oversendt den 21. februar 2019.

Derudover har sagen været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 7. december 2018 til orientering (energi-, forsynings- og klimaministeren) samt den 8. februar 2019 til orientering (erhvervsministeren).

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat den 2. januar 2019.

6. Taskforce vedrørende Afrikas Landdistrikter

KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen nedsatte i februar 2018 en "Task Force for Afrikas landdistrikter" med henblik på at få rådgivning i forhold til at styrke EU-Afrika partnerskabet på fødevarer- og landbrugsområdet. Task Forcen har i marts 2019 offentliggjort en rapport med en række anbefalinger. Anbefalingerne inkluderer oprettelse af et nyt partnerskab, der fokuserer på jobskabelse i landdistrikterne, en bæredygtig forvaltning af naturressourcer, en bæredygtig og inkluderende vækstskabelse samt udvikling af den afrikanske fødevarerindustri og -værdikæder. Sagen er på dagsordenen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen nedsatte i februar 2018 en "Task Force for Afrikas landdistrikter" bestående af en gruppe af 11 eksperter for at assistere Kommissionen med ekspertise, rådgivning og anbefalinger i forhold til at styrke EU-Afrika partnerskabet på fødevarer- og landbrugsområdet. Initiativet er ligeledes en måde, hvorpå man kan styrke EU's rolle i Afrikas økonomiske udvikling inden for landbrugssektoren og fødevarerindustrien. Task Forcen har i marts 2019 offentliggjort sin rapport ved navn "En afrikansk-europæisk dagsorden for forandring af landdistrikterne", der skal drøftes ved det tredje landbrugsministermøde mellem den Afrikanske Union og EU den 21. juni 2019.

Sagen er sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Task Forcen skal ses i en kontekst af Kommissionens meddelelse om fremtidens fødevarer og landbrug, der beskriver, hvordan fremtidens landbrugspolitik skal adressere de grundlæggende årsager til migration. Her er udveksling af erfaringer på landbrugs-, fødevareøkonomi- og landdistriktsområdet centralt, herunder særligt med Afrika, ligesom der er et ønske om at styrke det strategiske samarbejde med den Afrikanske Union (AU). Task Forcens hovedopgaver var:

- At rådgive om hvordan man optimerer og accelererer output baseret på bedre koordination med eksisterende initiativer med fokus på at styrke offentlige og private investeringer i udvikling af et bæredygtigt afrikansk landbrug.
- At undersøge mulighederne for udveksling af viden og know-how fra det europæiske landbrug og landdistriktsudvikling med henblik på at forbedre jobskabelse og indtjeningsmulighederne i Afrikas landdistrikter.
- At identificere strategier til at promovere landbrugsreformer i Afrika og facilitere private investeringer fra EU-medlemsstater i afrikansk landbrug med henblik på at styrke afrikansk eksport af landbrugsprodukter.
- At identificere strategier til at støtte ungdommen, der ønsker en karriere inden for landbrugssektoren og fødevareindustrien.

Task Forcen for Afrikas Landdistrikter anbefaler i sin rapport, at der implementeres et innovativt partnerskab for inkluderende og bæredygtig udvikling af Afrikas landbrug, fødevaresektorer og økonomien i landdistrikterne. Partnerskabet skal forbinde borgere, virksomheder og regeringer både med udgangspunkt i eksisterende strukturer og på innovative måder. Partnerskabets arbejde skal ske inden for 4 langsigtede prioriteter:

1. *En udviklingsstrategi for indkomst og jobskabelse i små og mellemstore byer og landdistriktsområder* gennem offentlige og private investeringer og levering af basale ydelser, herunder internet og elektricitet. Under denne prioritet anbefaler Task Forcen, at EU, AU og afrikansk regionale og lokale myndigheder kan begynde en politisk dialog om økonomisk udvikling, hvor der tænkes bredere end landbrugssektoren. Europæisk økonomisk støtte bør gives til lokale initiativer og innovationshubs, der tager hensyn til køn.
2. *Bæredygtig forvaltning af land- og naturressourcer, der opbygger modstandsdygtighed over for klimaforandringerne påvirkning.* Under denne prioritet anbefaler Task Forcen, at afrikanske regeringer støttes i at håndhæve retningslinjer for bæredygtig forvaltning af land- og naturressourcer og integrerer klimaindsatser i landbrugspolitikken. Her bør vand, fødevarer og energi tænkes sammen, og forvaltningen af naturressourcer bør sker i samarbejde med lokalsamfund og små landmænd. Dette kræver ifølge Task Forcen øremærket finansiering gennem Paris-aftalen blandt andet under FN's Grønne Klimafond.
3. *Bæredygtig transformation af afrikansk landbrug med henblik på at skabe inkluderende vækst,* hvor der er fokus på familielandbrug, kapacitetsopbygning i landbrugsorganisationer og bæredygtig intensivering af landbrugsdriften. Under denne prioritet anbefaler Task Forcen for det første, at EU skal støtte afrikanske lande i at udforme og implementere en strategi for transformation af landbruget. Task Forcens anden anbefaling under denne prioritet, nemlig regionale innovationscentre, som kan skabe sammenhæng mellem national forskning, universiteter og den private sektor for at understøtte entreprenørskab blandt især kvinder og unge. For det tredje anbefaler Task Forcen, at EU skal understøtte en forbedring af prisinformationssystemer, og at europæiske investeringer prioriterer små og mellemstore landbrugs- og fødevarevirksomheder. Endelig anbefaler Task Forcen, at EU og afrikanske myndigheder fremmer og formaliserer organiseringen af landmænd, herunder gennem digitale værktøjer.

4. *Udvikling af den afrikanske fødevarerindustri og fødevarermarkeder* ved at skabe rammevilkår, udvikling af regionale og lokale fødevarer kæder, sikre fødevarerstandarder og fremme handel af landbrugs- og fødevarerprodukter mellem afrikanske lande. Under den prioritet anbefaler Task Forcen, at den Eksterne Investering Platform (EIP) afstemmes med traditionelle udviklingsinstrumenter. Derudover anbefaler Task Forcen, at fødevarer værdikæden styrkes gennem en afrikansk-europæiske vidensdelingsplatform og en afrikansk strategi om geografiske indikatorer. Endelig anbefaler Task Forcen at fremme initiativer om lokal og regional handels-samarbejde og –integration gennem drøftelser af sundhedsmæssige og plantesundhedsmæssige foranstaltninger.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Gældende dansk ret

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, administrative, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Sagen er i høring i §2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer støtter etableringen af Task Forcen for Afrikas landdistrikter og de fire prioriterede indsatsområder fra task forcens rapport med anbefalinger fra marts 2019. EU er i forvejen Afrikas væsentligste samhandelspartner og den største donor i forhold til udviklingssamarbejde. Det er vigtigt, at samarbejdsrelationerne nu tager skridtet videre i forhold til landbrugs- og fødevarer klyngen, som spiller en helt centralt rolle for økonomisk vækst, jobskabelse og udvikling på det afrikanske kontinent. Den danske landbrugs- og fødevarer klynge er allerede stærkt engageret i udvalgte afrikanske lande i form af blandt andet offentlig-private partnerskaber med det formål at løfte den lokale kapacitet i landbrugssektoren.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne blev orienteret om status for Task Forcens arbejde på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018. Der var bred opbakning til et effektivt samarbejde mellem EU og AU. Der blev peget på deling af viden som for eksempel ved myndighedssamarbejder, og at det især var ungdommen som man skulle have fokus på i forhold til at tiltrække dem til sektoren, samt kvinder og familiebedrifter. Herudover blev der også fra visse medlemsstaters side peget på bekæmpelse af korrupsion samt vigtigheden af markedsadgang og frihandelsaftaler som vigtige elementer.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter Kommissionen og Task Forcens arbejde, men regeringen savner fokus på, at markedsadgang for landbrugsprodukter fra afrikanske lande og en fortsat markedsorientering af den fælles landbrugspolitik ville være blandt de mest effektive måder at styrke landbrugsproduktionen og landdistriktsudvikling i Afrika.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. november 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

7. Rådskonklusioner om Kommissionens evaluering af EU's skovstrategi KOM (2018) 811

Nyt notat.

Resumé

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner om Kommissionens evalueringsrapport om EU's skovstrategi. Rådskonklusionerne understreger betydningen af skove og den skovbaserede sektor for at opfylde FN's bæredygtighedsmål. Udkastet fremhæver strategiens og Den Stående Skovbrugskomité's væsentlige rolle i forhold til at fremme koordination og sammenhæng i EU's politikudvikling i relation til skove. Rådskonklusionerne opfordrer Kommissionen til at overveje mulighederne for udvikling af en ny EU skovstrategi efter 2020. Samtidigt understreges behovet for involvering af medlemsstaterne og nøgleinteressenter. Udkastet til rådskonklusioner forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Baggrund

Kommissionen har den 7. december 2018 fremlagt rapport KOM (2018) 11 om gennemførelsen af EU's skovstrategi til Europa-Parlamentet, Rådet og Det europæiske økonomiske og sociale udvalg og Regionsudvalget (evalueringssrapporten). Formandskabet har på den baggrund fremlagt et udkast til rådskonklusioner.

Udkastet til rådskonklusioner forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

EU's skovstrategi fra 2013 tilsigter at fremme koordination og sammenhæng i skovrelaterede politikker. Vejledende principper i skovstrategien er bæredygtig og multifunktionel skovforvaltning og resourceffektivitet. Målet frem mod 2020 er at sikre og påvise, at skovene i EU forvaltes bæredygtigt, at styrke EU's bidrag hertil og reducere skovrydning globalt. En implementeringsplan er fastlagt af Kommissionen efter rådgivning fra medlemsstaterne i Den Stående Skovbrugskomité.

Evalueringssrapporten konstaterer, at der på de fleste områder har været fremdrift i tråd med implementeringsplanen, men også større udfordringer for eksempel med gennemførelsen af EU's biodiversitetspolitik, herunder bevaring af skovhabitater og -arter. Blandt kommende udfordringer, der kræver opmærksomhed, fremhæver rapporten sikring af skovenes bidrag til EU's regulering om opgørelse og medregning af drivhusgasser og om vedvarende energi. Den anfører, at strategien vil hjælpe EU's skove med at yde et effektivt bidrag til vækst og arbejdspladser, støtte den skovbaserede sektors konkurrenceevne og udviklingen af bioøkonomien samt beskytte biodiversiteten og sikre tilvejebringelsen af økosystemtjenester. Den noterer, at det for at understøtte disse mål er vigtigt at formidle viden om værdien og betydningen af velforvaltede skove.

I udkastet til rådskonklusionerne fremhæves det, at traktaten ikke henviser til en fælles EU skovpolitik, selvom EU har flere skovrelaterede politikker. Alle skovrelaterede beslutninger og politikker i EU skal således respektere nærhedsprincippet og medlemsstaternes kompetence på dette område.

Rådet hilser evalueringsrapporten velkommen og anerkender, at der er opnået fremskridt i gennemførelsen af de fleste foranstaltninger i strategien. Rådet fremhæver Den Stående Skovbrugskomité's vigtige rolle for at fremme koordination og sammenhængende indsatser i skovrelaterede politikker.

I udkastet til rådskonklusionerne anerkendes, at der på nogle områder er behov for yderligere indsatser for at nå strategiens mål inden 2020. Rådet opfordrer Kommissionen, medlemsstaterne og interessenterne i de resterende to år til at fokusere på følgende:

- gøre fuld brug af de finansielle redskaber i den fælles landbrugspolitik for yderligere at støtte skovene, bæredygtig skovdrift og den skovbaserede sektor i landdistrikterne,
- inkorporere EU's biodiversitetsmål i skovdriften yderligere, herunder ved gennemførelsen af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver,
- yderligere styrke det europæiske netværk "INTEGRATE" som et medlemsstatsdrevet initiativ, der fremmer integration af biodiversitetshensyn i skovforvaltningen,
- styrke kommunikationen om skovens og bæredygtig skovforvaltnings betydning i forhold til at opnå FN's bæredygtighedsmål,
- styrke den skovbaserede sektors konkurrenceevne og evne til at skabe jobmuligheder,
- afbalancere fællesskabets interesser og den nationale kompetence i skovanliggender, herunder i politikker vedrørende modvirkning af klimaforandringer og fremme af bioøkonomi og
- fremme skovens nøglerolle i modvirkning af klimaforandringer yderligere, herunder ved skovrejsning, langsigtet kulstoflagring og tilvejebringelse af vedvarende og bæredygtige ressourcer.

Udkastet til rådskonklusionerne fremhæver virkningerne af markedsinstrumenter i forhold til at udelukke ulovligt fældet træ og produkter forbundet med afskovning fra EU's marked. Rådet inviterer Kommissionen og medlemsstaterne til fortsat at udvikle og implementere politikker såsom offentlige indkøbspolitikker, der bidrager til at fremme bæredygtige og afskovningsfri produkter. Rådet byder endvidere Kommissionens køreplan for udvikling af en meddelelse om en styrket indsats imod afskovning og forarmelse af skove velkommen og opfordrer Kommissionen til, at meddelelsen bliver ambitiøs og bygger på overvejelser om alle effektive virkemidler, der er identificeret i en forundersøgelse.

Udkastet til konklusionerne anerkender behovet for en ny skovstrategi i EU efter 2020 som middel til at fremme sammenhæng og konsistens i skovrelevant politikudvikling og -implementering såvel i EU som internationalt. Her fremhæves særligt FN's bæredygtighedsmål og Parisaftalen. Samtidig understreger udkastet værdien af en tidlig og løbende involvering af medlemsstaterne og nøgleinteressenter.

EU's indsats for at fremme bæredygtig skovforvaltning globalt bør ifølge rådskonklusionerne styrkes blandt andet for at tage hånd om hovedårsagerne til skovrydning, herunder ændret arealanvendelse.

I rådskonklusionerne fremhæves Forest Europe-processen som et nyttigt frivilligt mellemstatsligt samarbejde om skove i Europa, herunder dennes principper og arbejde med at definere, overvåge og rapportere om bæredygtig skovdrift. Samtidig påpeges, at virkningerne af igangværende forhandlinger om en juridisk bindende aftale om skove i Europa, en egentlig skovkonvention, skal overvejes.

Der er ifølge rådskonklusionerne behov for, at der fortsat er finansieringskilder til støtte for bæredygtig og multifunktionel skovforvaltning og økosystembaserede løsninger i EU og globalt. Der ses også at være behov for fortsat forskning, innovation og teknologiudvikling på skovområdet med henblik på

udveksling af viden og på at styrke forbindelsen mellem forskning og praksis. Derudover noterer Rådet sig, at der er behov for at forbedre kommunikation om værdien af skove og bæredygtig skovdrift i EU.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om udkastet til rådskonklusioner.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, administrative, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Der vil blive taget stilling til konsekvenser i forbindelse med eventuelle konkrete forslag.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug) og i EU-Miljøspecialudvalget.

Danmarks Naturfredningsforening bemærker, at rådskonklusionerne ser yderst fornuftige ud. Danmarks Naturfredningsforening mener dog, at Danmarks ønske om at bede EU fremhæve Biodiversitetskonventionen er at pynte sig med lånte fjer, idet Danmark ifølge organisationen har implementeret Biodiversitetskonventionen i yderst begrænset omfang. Organisationens fremhæver for eksempel, at andelen af urørt skov i Danmark, det vil sige skov som fuldstændig har biodiversitet som formål, blot kommer op på cirka 3,5 % med indsatserne i Naturpakken. Dette står i forhold til Aichi-mål 11 under Biodiversitetskonventionen om at udtage 17 % af landarealernes naturtyper til beskyttelse. Danmarks Naturfredningsforening henviser i den forbindelse til det biodiversitetsbarometer, som foreningen har udviklet sammen med WWF, som en evaluering af Danmarks implementering af Aichi-målene. Endelig bakker Danmarks Naturfredningsforening op om, at Biodiversitetskonventionen er væsentlig i forhold til skove i Europa.

Dansk Skovforening støtter Kommissionens bemærkninger om erhvervets muligheder for vækst og arbejdspladser i skovsektoren, herunder også betydningen heraf i landdistrikter. Evalueringsrapporten konstaterer, at der på de fleste områder har været fremdrift i tråd med implementeringsplanen, men at der også er større udfordringer i for eksempel gennemførelsen af EU's biodiversitetspolitik, herunder bevaring af skovhabitater og –arter. Dansk Skovforening bemærker, at der allerede er gennemført mange initiativer, men at biologiske processer kan tage mange år førend resultaterne af initiativerne er målbare.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der blandt medlemsstaterne vil være bred støtte til hovedelementerne i udkastet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter udkastet til rådskonklusioner og finder, at det stemmer godt overens med mål og strategiske pejlemærker i Danmarks Nationale Skovprogram. Regeringen støtter, at Kommissionen opfordres til at præsentere en ambitiøs meddelelse om øget indsats imod afskovning og forarmelse af skove, og tillige udkastets omtale af markedsbaserede instrumenter til fremme af bæredygtighed. Regeringen arbejder for, at rådskonklusionerne i tydeligere grad fremhæver skovrejsning som virkemiddel til indfrielse af forskellige samfundsmål som for eksempel CO₂-optag og beskyttelse af drikkevand og vandmiljø. Regeringen finder tillige, at skove har en vigtig rolle for sikring af natur og biodiversitet, og derfor at også Biodiversitetskonventionen bør fremhæves som en relevant proces, hvor skove og

skovforvaltning kan yde et vigtigt bidrag. Regeringen støtter samtidig udkastets fremhævelse af netværket "INTEGRATE", som flere medlemsstater er medlemmer af, herunder Danmark.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.